

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Є. В. ХРАПЛИВОГО**

**ПРОГРАМА
АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА ФАХОМ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»**

Затверджено на вченій раді
факультету управління, економіки та права
протокол № ____ від _____ р.

Львів - 2022

Програма атестаційного екзамену для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітнього рівня «Бакалавр» підготовлена відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 21 березня 2022 р. № 265 «Про проведення атестації закладів фахової передвищої, вищої освіти».

Програму підготували: *к.е.н., доц. Дубневич Ю.В.(гарант ОП),*

к.е.н., доц. Войнича Л.Й.,

к.е.н., доц. Верзун А.А.,

к.е.н., доц. Михалюк Н.І.,

к.е.н., доц. Синюк О.В.,

к.е.н., доц. Бінерт О.В.,

к.е.н., в.о. доц. Федик О.В.

Програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри менеджменту ім. проф. Є.В. Храпливого

Протокол № 11 від 21.03. 2022 р.

Завідувачка кафедри, к.е.н., доц.

Лілія Войнича

ЗМІСТ

<i>1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА</i>	<i>4</i>
<i>2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ</i>	<i>7</i>
<i>2.1. Економічна теорія</i>	<i>7</i>
<i>2.2. Менеджмент</i>	<i>11</i>
<i>2.2. Управління персоналом</i>	<i>14</i>
<i>2.4. Логістика</i>	<i>17</i>
<i>2.5. Організація виробництва і планування діяльності підприємств</i>	<i>20</i>
<i>2.6. Самоменеджмент</i>	<i>23</i>
<i>2.7. Стратегічне управління</i>	<i>26</i>
<i>2.8. Державне та регіональне управління</i>	<i>28</i>
<i>3. ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН</i>	<i>34</i>
<i>3.1. Економічна теорія</i>	<i>34</i>
<i>3.2. Менеджмент</i>	<i>37</i>
<i>3.2. Управління персоналом</i>	<i>40</i>
<i>3.4. Логістика</i>	<i>43</i>
<i>3.5. Організація виробництва і планування діяльності підприємств</i>	<i>45</i>
<i>3.6. Самоменеджмент</i>	<i>49</i>
<i>3.7. Стратегічне управління</i>	<i>50</i>
<i>3.8. Державне та регіональне управління</i>	<i>53</i>

1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Атестаційний екзамен є адекватною формою кваліфікаційних випробувань і передбачає виконання певних атестаційних завдань, які об'єктивно і надійно визначають рівень освітньої та професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Дану форму атестації обрано відповідно до наказу Міністерства освіти та науки України від 21 березня 2022 р. № 265 «Про проведення атестації закладів фахової передвищої, вищої освіти», де керівникам закладів вищої освіти дозволено самостійно визначати форми атестації здобувачів вищої освіти у 2022 р.

Метою атестаційного екзамену є перевірка успішності засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу, виявлення їх здатності самостійно формулювати та вирішувати професійні завдання. Програму атестаційного екзамену сформовано з циклу загальної та спеціально (фахової) підготовки для здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітнім рівнем «Бакалавр» та розроблено з урахуванням вимог навчального плану спеціальності 073 «Менеджмент».

Атестаційний екзамен за спеціальністю 073 «Менеджмент» включає такий перелік компонентів:

1. Економічна теорія;
2. Менеджмент (Войнич Л., Магійович І.);
3. Управління персоналом (Синюк О.);
4. Логістика (Верзун А.);
5. Організація виробництва і планування діяльності підприємств (Михалюк Н.);
6. Самоменеджмент (Бінерт О., Ковалів В.);
7. Стратегічне управління (Федик О.);
8. Державне та регіональне управління (Дубневич Ю.).

Оцінювання знань та рівня сформованих фундаментальних фахових компетентностей проводиться на основі тестування чи/або усної відповіді.

Об'єктом контролю знань здобувачів вищої освіти є результати виконання завдань теоретичної та практичної складових екзаменаційного білету чи/або тестового завдання.

Основними критеріями оцінювання завдань екзаменаційного білету (тестового завдання) є:

- вміння виділяти істотні положення навчальної компоненти;
- точність та конкретність відповіді на поставлене питання;
- вміння застосовувати теоретичні знання для аналізу конкретних управлінських ситуацій та вирішення прикладних проблем;
- загальна та професійна мова відповіді.

Компетентності, якими повинен володіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти наведені у Додатку 1. Оцінка результатів складання атестаційного екзамену здійснюється за 100-бальною системою контролю знань, прийнятою в університеті та національною шкалою, і відображаються у відповідних відомостях і протоколах роботи Екзаменаційної комісії. Результатом атестаційного екзамену є підсумкова оцінка, максимальне значення якої складає 100 балів.

Додаток 1

Очікувані результати навчання (компетентності, якими повинен володіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти)

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної</p>

	<p>діяльності.</p> <p>ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті.</p> <p>ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.</p> <p>СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.</p> <p>СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.</p> <p>СК6. Здатність діяти соціально-відповідально і свідомо.</p> <p>СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.</p> <p>СК8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.</p> <p>СК9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.</p> <p>СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.</p> <p>СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.</p> <p>СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.</p> <p>СК13. Розуміти принципи, норми і права та використовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.</p> <p>СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.</p>

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

2.1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Суть поняття «економіка». Економічна теорія як суспільна наука. Етапи і концепції розвитку науки: меркантилізм, фізіократи, класична політична економія, марксизм, маржиналізм, неокласицизм, монетаризм, кейнсіанство, інституціоналізм.

Виникнення економічної теорії. Предмет економічної теорії і еволюція його визначення. Складові економічної теорії. Економіка позитивна і нормативна. Функції економічної теорії.

Методи пізнання економічних явищ і процесів. Економічні закони і категорії. Місце економічної теорії в системі економічних наук.

Тема 2. Суспільне виробництво, його чинники

Матеріальне виробництво – основа людського життя. Засоби і предмети праці. Продуктивні сили і виробничі відносини. Спосіб виробництва. Поділ праці і її кооперація.

Основні фактори виробництва. Функція робітника. Функція засобів виробництва. Природний фактор виробництва.

Потреби суспільства. Види потреб. Ієрархія потреб. Етапи розвитку потреб.

Економічні інтереси. Державний, грошовий і особистий інтерес. Взаємозв'язок потреб, виробництва і попиту.

Обмеженість ресурсів і їх раціональне використання. Крива виробничих можливостей. Результати виробництва. Суспільний продукт та його форми.

Тема 3. Економічна система суспільства і власність

Економічна система і її основні структурні елементи. Історія розвитку економічних систем. Типи економічних систем. Національні моделі економічних систем. Еволюція відносин власності. Форми власності в Україні. Реалізація відносин власності. Трансформація відносин власності. Роздержавлення і приватизація об'єктів власності. Форми роздержавлення.

Тема 4. Товарне виробництво. Закономірності його розвитку

Натуральне господарство. Поняття товарного виробництва, його характерні риси та умови виникнення. Просте і розвинуте товарне виробництво, їх спільні риси і відмінності. Товар та його властивості. Сутність споживчої вартості і вартості. Характеристика мінової вартості. Двоїстий характер праці втіленої в товарі.

Основна суперечність простого і капіталістичного товарного виробництва. Закон вартості. Індивідуальні і суспільні затрати праці. Дія закону вартості в суспільному виробництві.

Тема 5. Гроші та їх функції

Причини виникнення грошей. Форми мінової вартості. Виникнення і суть грошей. Функції грошей: міра вартості, засіб обігу, нагромадження, засіб платежу, світові гроші. Види грошей. Вартість та ціна. Масштаб цін.

Закони грошового обігу. Сучасні зміни в грошовому обігу. Грошова система і її елементи. Валюта і валютний курс.

Роль, місце, причини і наслідки долара в сучасній валютній системі.

Інфляція, її сутність. Вплив інфляції на економічні процеси. Причини інфляції та шляхи її зниження.

Тема 6. Основи ринкової економіки

Поняття ринку та його характерні риси. Місце ринку в відтворювальному процесі. Функції ринку. Об'єкти і суб'єкти ринку. Види ринку. Необхідність переходу України до ринкової економіки. Механізм дії ринку.

Структура ринку. Ринок засобів виробництва. Ринок праці. Ринок науково-технічної продукції. Фінансовий ринок та ринок цінних паперів.

Ціна і ціноутворення в ринковій економіці. Роль і функції цін. Система цін в економіці України. Сутність економічних законів попиту і пропозиції. Ціна рівноваги та її дотримання.

Конкуренція та її роль в ринковій економіці. Форми конкуренції. Поняття монополізму та її вплив на економічні процеси.

Тема 7. Ринкова інфраструктура

Поняття та функції ринкової інфраструктури в економіці. Біржі, їх класифікація, місце і роль в інфраструктурі ринку. Товарні біржі, принципи їх діяльності. Фондова біржа. Ринок цінних паперів. Види цінних паперів. Валютна біржа і її функції.

Формування та сучасний стан ринкової інфраструктури.

Банки, їх сутність. Види банківських медитацій. Банківська система України та її структура. Розвиток ринкових відносин в Україні.

Тема 8. Економічні основи функціонування підприємства.

Підприємництво

Соціально-економічна характеристика підприємства. Види підприємств. Малі підприємства і їх роль у суспільному виробництві. Закони України “Про власність”, “Про підприємництво”, “Про підприємства”.

Суть і види підприємництва, особливості розвитку його в Україні.

Соціально-економічний зміст поняття “капітал”. Основний і оборотний капітал. Обороти і кругооборот капіталу.

Виробничі фонди підприємства. Структура виробничих фондів. Особливості обороту основних фондів. Фізичний і моральний знос основних фондів. Амортизація. Методи нарахування амортизації.

Тема 9. Ефективність функціонування капіталу

Показники забезпеченості і використання основних фондів. Витрати виробництва на рівні підприємства. Постійні і змінні витрати. Собівартість продукції: планова, фактична, технологічна, виробнича і повна. Умови зниження собівартості. Фактори зниження собівартості продукції.

Ефективність виробництва на рівні держави, господарюючого суб'єкта, працівника. Прибуток і його функції. Рентабельність виробництва.

Тема 10. Ринкові відносини в аграрному секторі

Сільське господарство як сфера виробництва та особливості галузі. Земля як головний засіб виробництва. Аграрні відносини. Форми власності на землю. Земельна рента та її види. Ціна землі.

Суб'єкти та об'єкти аграрних відносин. Агропромисловий комплекс і його функція. Значення, місце і роль окремих складових АПК. Агропромислова інтеграція, її передумови. Форми реформування і трансформаційні процеси в аграрному секторі.

Тема 11. Зайнятість та ринок робочої сили. Безробіття

Людські ресурси. Населення. Трудові ресурси. Відтворення трудових ресурсів. Сукупний працівник. Трудовий потенціал суспільства. Соціально-економічна суть зайнятості. Повна зайнятість. Раціональна зайнятість. Види і типи безробіття. Рівень безробіття.

Ринок праці та особливості його функціонування. Суб'єкти ринку праці. Робоча сила як товар. Допомога по безробіттю. Механізм державного регулювання зайнятості.

Тема 12. Трудові відносини і заробітна плата

Праця і мотивація праці. Ієрархія потреб. Доходи споживчого призначення. Сутність, види і джерела доходів. Заробітна плата, її форми і системи. Номінальна і реальна заробітна плата. Диференціація доходів населення. Крива Лоренца і коефіцієнт Джині. Доходи від власної ренти. Доходи підприємця. Розподіл і використання доходів.

Тема 13. Суспільне відтворення і його циклічність

Суть суспільного відтворення і його основні риси. Відтворення виробничих відносин, природних ресурсів і інформації. Просте і розширене відтворення. Відтворення валового внутрішнього продукту. Національний доход, його суть, джерела і методи обчислення. Типи відтворення. Економічне зростання: сутність, типи і фактори. Види та джерела нагромадження. Капітальні вкладення і інвестиції. Споживання суспільного продукту.

Циклічність суспільного відтворення. Види циклів. Економічні кризи. К.Маркс, М. Туган-Барановський, М. Кондратьєв, П. Самуельсон про циклічний характер економіки.

Тема 14. Фінансово-кредитна система суспільства. Державний бюджет

Суть і функції фінансів. Об'єктивна необхідність фінансів. Види фінансів. Фінансова система суспільства та її структура. Державний бюджет і його функції. Доходи та витрати державного бюджету. Дефіцит державного бюджету та причини його виникнення. Податки і їх класифікація. Крива Лаффера. Податкова система.

Кредит і його необхідність. Принципи кредиту. Форми і функції кредиту. Кредитна система. Банківські установи. Функції центрального і комерційних банків. Активні і пасивні операції. Розрахунково-касові операції і банківські послуги.

Тема 15. Держава в ринковій економіці

Державне підприємництво як спосіб реалізації економічних функцій держави.

Еволюція державного регулювання економіки. Необхідність втручання держави в економіку. Функції держави. Основні типи економічних систем.

Об'єкти і суб'єкти державного регулювання економіки. Форми і методи державного регулювання економіки. Моделі державного регулювання ринкової економіки. Сутність перехідної економіки. Трансформаційні процеси в Україні. Сучасна економічна політика України.

Тема 16. Система міжнародних економічних відносин

Поняття світового господарства, еволюція його розвитку. Міжнародний поділ праці і його форми. Інтернаціоналізація економіки. Етапи розвитку світового господарства та його структура. Форми економічних відносин. Вивіз капіталу. Міжнародний ринок капіталу. Всесвітній ринок товарів і послуг. Сутність і причини розвитку міграції робочої сили.

Міжнародні валютні відносини. Умови формування конвертованості валюти. Міжнародна валютна система і її функціонування. Торгівельний і платіжний баланс країни. Міжнародні економічні організації.

Тема 17. Глобалізація світогосподарських зв'язків. Міжнародна економічна інтеграція

Суть глобалізації. Причини і сутність виникнення глобальних проблем. Класифікація глобальних проблем. Рівні глобалізації. Небезпека глобальних проблем. Необхідність міжнародного співробітництва у планетарному масштабі. Джерела подолання глобальних проблем. Створення механізмів та структур для регулювання глобальних проблем. Шляхи розв'язки глобальних проблем.

Об'єктивні основи зовнішньоекономічних зв'язків України. Інтеграція України в світову економічну систему.

Національно-економічні інтереси – умова національної економічної політики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2015. 851 с.
2. Ватаманюк Г.В. Економічна теорія: макро- та мікроекономіка: // З.В. Ватаманюк, С.М. Панчишин та ін. /Навч. посіб. К.:Видавничий дім "Альтернативи", 2013. Розд. 1, 2.
3. Економічна теорія: Підручник / За ред.. В.М. Тарасевича. Київ: Центр навчальної літератури, 2010. 660 с.
4. Економічна теорія. Макро- та мікроекономіка / За ред. З. Ватаманюка та С. Панчишина. К.: Альтернативи, 2012.
5. Економічна теорія: Політекономія. Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання-Прес, 2015. 615 с.
6. Мельникова В.І., Клімова Н.І. Макроекономіка: Навч. посібник. К.: Професіонал, 2008.

7. Мочерний С.В. Політична економія: Навч. посібник. К.: Знання-Прес, 2002.
8. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. О.О. Мамалуя. К.: Юрінком Інтер, 2003.
9. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник / За ред. Г.Н. Климка, В.П. Нестеренка. К.: Вища шк., Знання, 1998.
10. Політекономія: Підручник / За ред. Ю.В. Ніколенка. К.: ЦУЛ, 2002.
11. Предборський В.А. Економічна теорія. К.: Кондор, 2003.

2.2. МЕНЕДЖМЕНТ

Тема 1. Організації, менеджери, успішне керівництво

Розглянуто поняття «менеджменту» і необхідність управління організаціями. Висвітлено менеджмент як вид професійної діяльності. Охарактеризовано поняття «менеджер» та розглянуто управлінські рівні. Визначено складові елементи організації та сили її зовнішнього оточення. Розглянуто в чому полягає успіх організації і як забезпечити її виживання, результативність, ефективність, продуктивність.

Тема 2. Еволюція управлінської думки

Розглянуто розвиток управління, перш ніж воно сформувалось у систематизовану наукову дисципліну і професію. Охарактеризовано школи управлінської думки: класична адміністративна школа, неокласична поведінкова школа, школа людських відносин, школа організаційної поведінки, школа науки управління. Розглянуто вклад вітчизняних вчених і практиків в розвиток управління.

Тема 3. Внутрішнє середовище організації

Визначено внутрішні змінні, їх елементи. Охарактеризовано внутрішні змінні організації: цілі, структура, завдання, технології, персонал. Висвітлено індивідуальні характеристики персоналу: здібності, обдарованість, потреби (фізіологічні, психологічні), очікування, сприйняття, точка зору, ставлення до цінностей, залежність особистості та її поведінки від середовища. Розглянуто концепцію взаємозалежності змінних, їх роль у забезпеченні ефективності функціонування організації.

Тема 4. Зовнішнє середовище організації

Розглянуто зовнішні змінні середовища функціонування організації, та фактори впливу на організацію. Розглянуто характеристики зовнішнього середовища: взаємозв'язок факторів, складність, рухомість, невизначеність. Охарактеризовано середовище прямої дії та опосередкованої. Висвітлено особливості управління міжнародним бізнесом; охарактеризовано різновидності міжнародного бізнесу (експорт, ліцензування, спільні підприємства, прямі капітальні вкладення, багатонаціональні корпорації). Розкрито фактори міжнародного характеру (культура, економіка, закони і державне регулювання, політичні обставини).

Тема 5. Соціальна відповідальність та етика

Розглянуто питання соціальної відповідальності та етики, які включають максимальне збільшення прибутку без порушення законів і норм державного регулювання, врахування людських та соціальних аспектів впливу ділової активності на працівника, певний позитивний внесок у вирішення соціальних проблем в цілому. Подано аргументи на користь соціальної відповідальності та аргументи проти соціальної відповідальності. Запропоновано шляхи підвищення показників етичної поведінки.

Тема 6. Комунікації

Ознайомлено з природою та проблемами комунікаційних зв'язків, з потенціальними складнощами на шляху до розуміння суті повідомлення. Охарактеризовано засоби, які вживаються для більш ефективного обміну інформацією, забезпечення досягнення цілей організації. Розглянуто комунікації між організацією та її середовищем. Висвітлено елементи та етапи процесу комунікацій. Розглянуто перешкоди в організаційних комунікаціях: перекручення повідомлень, інформаційні перевантаження, незадовільна структура організації.

Тема 7. Прийняття рішень

Розглянуто природу процесу прийняття управлінських рішень. Охарактеризовано способи, наукові методи підвищення ефективності прийняття управлінських рішень та основні фактори, які необхідно при цьому враховувати. Визначено основні етапи раціонального вирішення проблеми: 1) діагностика проблеми; 2) визначення обмежень і критеріїв прийняття рішень; 3) виявлення альтернатив; 4) оцінка альтернатив; 5) вибір альтернативи; 6) реалізація рішення; 7) зворотний зв'язок. Охарактеризовано основні фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень.

Тема 8. Організація делегування та взаємодії повноважень

Розглянуто процес делегування і природу повноважень, за допомогою яких керівник встановлює формальні відносини персоналу в організації. Розкрито сутність і зміст лінійних та апаратних (штабних) повноважень. Розглянуто перешкоди на шляху до ефективного делегування та запропоновано шляхи їх подолання.

Тема 9. Побудова організації

Висвітлено підходи щодо формування структури організації, які забезпечують реалізацію її стратегії, взаємодію із зовнішнім середовищем, ефективно вирішення завдань. Розглянуто основні типи бюрократичних і небюрократичних організаційних структур, які використовуються сьогодні. Подано порівняльні характеристики централізації та децентралізації.

Тема 10. Мотивація

Розглянуто основні положення сучасної теорії і практики мотивації. Показано складність визначення істинних спонукань, які змушують віддавати роботі максимум зусиль, і можливість оволодіння керівником сучасними моделями мотивації з метою залучення освічених працівників до виконання завдань, спрямованих на досягнення цілей організації. Охарактеризовано змістовні теорії мотивації: ієрархія потреб Маслоу; теорія потреб Мак-Клелланда; двофакторна теорія Герцберга. Охарактеризовано процесуальні

теорії мотивації: теорія очікування, теорія справедливості.

Тема 11. Контроль

Розглянуто параметри ефективної системи контролю: точність, своєчасність, економічність, гнучкість, зрозумілість, обґрунтованість критеріїв, стратегічна спрямованість, численність критеріїв. Висвітлено сутність і зміст поняття контролю. Охарактеризовано складові процесу контролю в організації: стандарти діяльності працівників, вимірювання реального виконання завдань, прямий управлінський контроль поведінки працівників організації.

Тема 12. Групи в організації

Розглянуто уміння керівника будувати взаємовідносини зі своїми безпосередніми підлеглими, працювати в невеликих групах (комісіях, комітетах). Охарактеризовано складне переплетіння неформальних груп і організацій, які утворилися без втручання керівництва. Запропоновано основні шляхи управління неформальними організаціями. Розглянути основні фактори, які впливають на ефективність роботи групи.

Тема 13. Керівництво, влада і особистий вплив

Розглянуто поняття і сутність лідерства. Охарактеризовано поняття впливу і влади. Проаналізовано поведінкові теорії лідерства: підхід з позиції особистих якостей керівника, поведінковий підхід, ситуаційний підхід. Розглянуто ситуаційні теорії лідерства.

Тема 14. Управління конфліктами, змінами й стресами

Розглянуто поняття і сутність природи конфлікту в організації. Охарактеризовано типи конфліктів та причини їх виникнення. Запропоновано методи вирішення конфліктів. Розглянуто сутність управління змінами та запропоновано методи подолання опору змінам. Висвітлено природу стресу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Angelo G. The 7 Effective Communication Skills: How to be a Better Communicator now. Scotts Valley: Create Space Independent.
2. Byrd D. R. H. React interact : situations for communication. White Plains, New York : Longman, 2001.
3. Coyle D. The Culture Code: The Secrets of Highly Successful Group. New York: Bantam, 2018.
4. Johnson Ch. Intelligent Business: Skill Book, Level: Intermediate Business English. London : Pearson Education Ltd, 2005.
5. Stoner J.A.F, Freeman E and Daniel Gilbert, (2003) “Management”, 6th Edition, Pearson Education, New Delhi.
6. Robbins S.P and Mary Coulter, (2004), “Management”, 5th Edition, Pearson Education, New Delhi.
7. Weilrich, Koontz, Harold, (2001), “Management: A Global Perspective” 10th Edition, Tata McGraw Hill, New Delhi.
8. Schermerhorn John R., (2002), “Management”, 7th Edition, John Wiley, United States of America.
9. Burton, G. and M. Thakur, (2001), “Management Today: Practice”, Tata McGraw Hill, New De

10. Баєва О.В. Основи менеджменту: практикум: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 524 с.
11. Бесєдін М.О., Нагаєв В.М. Основи менеджменту: оцінно-ситуаційний підхід (модульний варіант): підручник. К.: Центр видавничої літератури, 2005. 496с.
12. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації. навч. посібник. К.: «Кондор», 2002. 654 с.
13. Гуменник В. І. Менеджмент організацій : навч. посіб. К. : Знання, 2012. 503 с.
14. Дерлоу, Дес. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень: Пер. з англ. К. Все ужито, Наукова думка, 2010. 242с.
15. Довгань Л.Є., Малик І.П., Мохонько Г.А., Шкробот М.В. Менеджмент організації. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 271 с.
[URL:http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/22243/1/%D0%9C%D0%9E_2017.pdf](http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/22243/1/%D0%9C%D0%9E_2017.pdf)
16. Осовська Г.В. Менеджмент: навч. посіб. К.: Кондор, 2009. 676 с.
17. Сахно Є. Ю. Менеджмент малих та середніх підприємств : навч. посіб. К. Кондор, 2013. 342 с.
18. Сватюк О.Р. Основні ділові якості менеджера URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkpnuen_2013_8_43
19. Серіков А. В. Управління організаційними змінами: Навчальний посібник . Харків: Фірма «БУРУН і К». 2013. . 264 с
20. Сучасний менеджмент у питаннях і відповідях. Навч.посібн. За ред.. Балашова А.М., Мошека Г.Є. К.Алерта.2018. 620с.

2.3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Тема 1. Управління персоналом у системі менеджменту підприємств

Роль і значення управління персоналом як науки і навчальної дисципліни. Управління персоналом як специфічна функція менеджменту. Цілі функціонування системи управління персоналом. Суб'єкти функціонування системи управління персоналом. Чинники впливу на юдей в системі управління персоналом. Класифікація та зміст принципів управління персоналом. Етапи історичного розвитку управління персоналом.

Тема 2. Управління персоналом як соціальна система

Особистість: сутність, структура, організаційна поведінка. Структура і чисельність персоналу підприємства. Вимоги до професійно-кваліфікаційного рівня працівників. Компетентність працівника: сутність, види.

Тема 3. Формування колективу підприємства

Колектив як соціальна група. Трудовий колектив і соціальна відповідальність організації. Етапи створення і розвитку трудового колективу. Структура та ефективність роботи трудового колективу. Лідерські якості керівника в управлінні. Корпоративна культура в системі управління персоналом підприємства. Етичні цінності корпоративної культури.

Тема 4. Згуртованість і соціальний розвиток колективу

Згуртованість колективу: сутність, стадії. Соціально-психологічні особливості колективу як об'єкта управління. Соціальні ролі і відносини в колективі. Соціальний розвиток колективу. Зміст і етапи розробки та реалізації плану соціального розвитку.

Тема 5. Кадрова політика підприємства

Поняття і значення сучасної кадрової політики організації. Етапи побудови кадрової політики. Персонал-маркетинг як елемент кадрової політики підприємства. Стратегічне управління персоналом. Види стратегій управління персоналом. Зміст кадрової політики на різних етапах життєвого циклу підприємства. Кадрова політика управління персоналом в країнах з розвиненою ринковою економікою.

Тема 6. Служба персоналу: організація та функції

Організація роботи кадрової служби підприємства. Роль і завдання кадрової служби підприємства у апараті управління та її структура. Функції, права та відповідальність кадрової служби підприємства. Функції посадових осіб кадрової служби підприємства. Діловодство в роботі кадрової служби підприємства. Ефективність роботи кадрової служби підприємства.

Тема 7. Кадрове планування у підприємстві

Кадрове планування у підприємстві: значення, цілі, задачі, принципи, етапи. Кадровий контролінг і кадрове планування. Види планування роботи з персоналом підприємства. Джерела залучення персоналу. Шляхи покриття потреб у персоналі. Визначення потреби підприємства в персоналі. Визначення чисельності управлінського персоналу. Визначення витрат, необхідних для забезпечення підприємства робочою силою.

Тема 8. Організація набору та відбору персоналу

Залучення персоналу: створення бази даних кваліфікованих кандидатів для відбору. Методи залучення кандидатів на роботу. Оцінка кандидатів при прийманні на роботу. Конкурсний відбір персоналу. Порядок приймання на роботу. Переведення на іншу роботу. Професійна орієнтація в системі управління персоналом. Управління трудовою адаптацією.

Тема 9. Оцінювання та атестація персоналу підприємства

Зміст, завдання і основні підходи до оцінки роботи персоналу. Критерії відбору і оцінки персоналу. Методи оцінки персоналу. Повідомлення працівника про результати оцінки. Визначення індивідуальної вартості працівника. Оцінювання спеціалістів і керівників у підприємстві. Атестація персоналу підприємства.

Тема 10. Мотивація та стимулювання персоналу

Теорії мотивацій та концептуальні підходи до їх використання у різних економічних системах. Ринкові підходи стимулювання праці персоналу. Зарубіжний досвід формування та використання сучасних теорій мотивації. Оплата праці як форма матеріального стимулювання персоналу. Сучасні мотиваційні механізми заохочення персоналу до ефективної праці. Методи оцінки результативності від впровадження мотиваційних механізмів.

Тема 11. Управління процесом розвитку і рухом персоналу підприємства

Сутність поняття, типи і фактори кар'єри. Етапи кар'єри та етапи життя. Вибір кар'єри. Принципи управління і планування кар'єрної стратегії. Технології управління кар'єрою. Чинники успіху розвитку кар'єри. Навчання персоналу. Управління мобільністю кадрів. Планування і підготовка кадрового резерву. Робота з резервом менеджерського персоналу.

Тема 12. Управління процесом вивільнення персоналу

Види трудових договорів. Трудові контракти з керівниками підприємств. Трудові контракти з працівниками підприємств. Умови роботи за сумісництвом. Трудова дисципліна. Дисциплінарний вплив. Способи вивільнення персоналу, організація цього процесу. Організація процесу вивільнення персоналу. Управління плинністю кадрів у підприємстві. Управління безпекою персоналу.

Тема 13. Соціальне партнерство на підприємстві

Соціальне партнерство на підприємстві: сутність і функції. Система регулювання соціально-трудоких відносин на підприємстві. Статус профспілок та їх об'єднань. Легалізація профспілок та їх об'єднань. Права та обов'язки профспілок та їх об'єднань. Повноваження виборного органу профспілкової організації. Державні гарантії прав профспілок. Колективний договір як засіб зміцнення соціального партнерства. Закордонний досвід соціального партнерства.

Тема 14. Ефективність управління персоналом підприємства

Суть, чинники та моделі ефективного використання персоналу. Методичні підходи до аналізу і оцінки ефективності використання персоналу підприємства. Підходи до узагальнюючої оцінки ефективності використання персоналу підприємства. Оцінка впливу основних чинників на ефективність функціонування системи управління персоналом. Економічна, соціальна та організаційна ефективність управління персоналом підприємства. Оцінка комплексної ефективності управління персоналом підприємства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Human Resources Management, written by Gary Dessler, is a 700-page HR bible. The latest edition, no. 15, was released in 2016.
2. Personnel Management: A Comprehensive Guide to Theory and Practice: 9780631212928: Human Resources Books @ Amazon.com.
3. Personnel Management Manual: Achieving Independence Through Personal Assistance.
4. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом : підручник. К. : Центр учбової літератури, 2011. 468 с.
5. Виноградський М. Д. Управління персоналом : навч. посіб. 2-ге вид. К. : ЦУЛ, 2019. 500 с.
6. Криворучко О. М. Управління персоналом підприємства : навч. посіб. Х. : ХНАДУ, 2016. 200 с.

7. Крушельницька О. В. Управління персоналом : навч. посіб. К. : Кондор, 2013. 296 с.
8. Михайлова Л. І. Управління персоналом : навч. посіб. К. : ЦНЛ, 2007. 296 с.
9. Никифоренко В. Г. Управління персоналом : навч. посіб. Одеса : Атлант, 2013. 275 с.
10. Осовська Г. В., Крушеницька О. В. Управління трудовими ресурсами: навч. посіб. К. : Кондор, 2018. 224 с.
11. Рульєв В. А., Гуткевич С. О., Мостенська Т. Л. Управління персоналом : навч. посіб. К. : КОНДОР, 2012. 324 с.
12. Управління персоналом : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2014. 283 с.
13. Управління персоналом : підручник. К. : КНЕУ. 2013. 668 с.
14. Хміль Ф. І. Управління персоналом : підручник для студентів ВНЗ. К. : Академвидав, 2016. 488 с.

2.4. ЛОГІСТИКА

Тема 1. Поняття й сутність логістики

Походження терміна, сучасні визначення логістики. Передумови, причини й етапи становлення логістики. Мета й завдання логістики. Рівні формування логістики. Досвід зарубіжних країн у застосуванні логістики. Роль логістики в реформуванні економіки України.

Тема 2. Концепція й методологічний апарат інтегрованої логістики

Засади сучасної концепції логістики. Концептуальна основа інтеграції логістики.

Інтеграція внутрішніх і зовнішніх матеріальних потоків. Системний підхід як методологічна база логістики. Логістика як сфера компетенції, що пов'язує компанію з її споживачами та постачальниками та сприяє підвищенню конкурентоспроможності.

Тема 3. Об'єкти логістичного управління та логістичні операції

Об'єкти логістичного управління та логістична діяльність. Характеристика потокових процесів у логістиці. Поняття та показники матеріального потоку. Класифікація матеріальних потоків. Інформаційні потоки та їх класифікація. Фінансові потоки та їх класифікація. Потоки послуг.

Логістичні операції з матеріальними, інформаційними, фінансовими та сервісними потоками. Загальні схеми взаємодії потоків. Інтегровані логістичні потоки. Критерії оптимального управління інтегрованими потоками.

Тема 4. Логістична діяльність і логістичні функції

Логістичні процеси й логістична діяльність. Основні види логістичної діяльності: постачання та закупівлі, зовнішнє та внутрішнє транспортування, складування, контроль запасів, комплектування замовлень, вантажопереробка, управління фізичним розподілом, зворотна дистрибуція, вибір місця розміщення, комунікації.

Організація логістичної діяльності. Основні логістичні функції та їх розподіл між різними учасниками логістичного процесу. Основні логістичні

функції та їх розподіл між різними службами підприємства. Інфраструктура логістичних процесів.

Тема 5. Логістичний менеджмент у системі загального менеджменту

Логістична місія та логістичне середовище фірми. Визначення та місце логістичного менеджменту. Інтеграція функцій управління бізнес-процесами в рамках логістичного менеджменту. Логістичний мікс «7К». Взаємодія логістичного менеджменту з маркетингом, із фінансовим та виробничим менеджментом.

Логістика та стратегічне планування. Поняття ланцюга поставок і роль та місце логістики в ланцюгу поставок. Зв'язок логістики з основними функціональними сферами бізнесу. Логістичні зв'язки підприємства. Види організаційних структур управління логістикою.

Тема 6. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками в сфері виробництва

Традиційна й логістична концепції організації виробництва. Внутрішньовиробничі логістичні системи та їх роль в удосконаленні управління виробництвом товарів і послуг. Виштовхувальні та витягувальні системи управління матеріальними потоками у виробничій логістиці. Організація постачання матеріальних ресурсів і управління запасами в мікро-виробничих логістичних системах. Ефективність застосування логістики при управлінні матеріальними потоками на виробництві.

Тема 7. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками в сфері обігу

Організація дистрибуції матеріалів і готової продукції. Традиційний і логістичний підходи до управління розподілом матеріалів і готової продукції. Логістичні канали та логістичні ланцюжки. Внутрішня структура та принципи функціонування каналів розподілу. Логістичні посередники в дистрибуції, їх класифікація та функції.

Координація та інтеграція дій логістичних посередників. Проектування дистрибутивних систем. Ефективність застосування логістики при управлінні матеріальними потоками в сфері обігу.

Тема 8. Логістичний підхід до обслуговування споживачів

Технологія роботи з клієнтами. Технологічна схема обробки замовлень. Логістичні принципи обслуговування. Поняття логістичного сервісу. Формування систем логістичного сервісу. Залежність витрат на сервіс від рівня сервісу. Методи оцінки рівня логістичного сервісу. Визначення оптимального рівня сервісу. Критерії якості логістичного сервісу.

Тема 9. Склад і транспорт в логістиці

Роль складів при виробництві й розподілі продукції. Сучасні тенденції формування складської мережі підприємства. Типові логістичні рішення при оптимізації складської підсистеми. Розподільчі центри та їх розміщення. Забезпечення єдності складського процесу з транспортним. Логістична оцінка видів транспорту. Способи перевезення вантажів.

Тарифікація перевезень і визначення витрат на перевезення. Вибір перевізника.

Тема 10. Економічне забезпечення логістики

Структура й обсяги логістичних витрат. Вплив логістичних витрат на ринкову вартість продукції. Співзалежність складових логістичних витрат. Підвищення ефективності виробництва продукції та послуг за рахунок управління логістичними витратами.

Ідентифікація конфлікту витрат. Концепція мінімізації загальних витрат підприємства. Логістика як фактор підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Вплив логістики на дохідність активів підприємства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Негода А.В. МІЖНАРОДНА ЛОГІСТИКА у схемах. Навчальний посібник Київ.2019. 203с.
2. Рокоча В.В. Міжнародна торгівельна діяльність : підручник. К.: 2018.698 с.
3. Тюріна Н.М., Гой І.В., Бабій І.В. Логістика. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2015. 392 с.
4. Маркетингово-логістичні процеси в економіці: теорія та практика : монографія / М. В. Мальчик, О. В. Попко, Н. А. Гонтаренко [та ін.] ; за ред. М. В. Мальчик. Рівне : НУВГП, 2015. 197 с.
5. В.Г. Шинкаренко, І.М. Ананко. ПРОЕКТУВАННЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ. Навчальний посібник Харків: ХНАДУ.2015. 286 с.
6. Крикавський Є. В. Логістика та управління ланцюгами поставок : навчальний посібник / Є. В. Крикавський, О. Похильченко, М. Фертч ; за редакцією Є. В. Крикавського. Львів : Львівська політехніка, 2017. 844 с.
7. Курилова Н. М. Логістика [Рукопис] : методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни для студентів економічних спеціальностей. Харків, 2019. 30 с.
8. Горбенко О. В. Логістика : навчальний посібник Київ : Знання, 2016. 315 с.

ДОПОМІЖНА

1. Дудар Т. Г. Основи логістики : навчальний посібник Київ : Центр учбової літератури, 2014. 176 с.
2. Жаболенко М. В. Маркетинг і логістика: концептуальні основи та стратегічні рішення : навчальний посібник у схемах і таблицях. Рекомендовано МОН України Львів : Магнолія-2006, 2015. 552 с.
3. Комерційна логістика : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. А. Мазаракі, Т. Д. Москвітін, В. М. Торопков [та інші] ; за редакцією А. А. Мазаракі. Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2015. 408 с.
4. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навчальний посібник Київ : Знання, 2015. 378 с.
5. Крикавський Є. В. Логістика для економістів : підручник. 2-ге видання, виправлене і доповнене. Львів : Львівська політехніка, 2014. 476 с.

6. Сумець О. М. Логістика: тести, практичні завдання, основні дефініції : навчальний посібник/ О. М. Сумець, В. А. Войтов, С. О. Огієнко, С. А. Островерх ; за редакцією О. М. Сумця. Харків : Міська друкарня, 2016. 200 с.

2.5. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Тема 1. Види підприємств і об'єднань, їх організаційно-економічні основи

Різноманітність форм власності та господарювання – об'єктивна передумова формування ринкової економіки. Види аграрних формувань. Сільськогосподарські підприємства, їх організаційно-економічні основи. Організаційні форми міжгосподарських і агропромислових об'єднань. Інші організаційно-правові форми господарювання в аграрній сфері.

Тема 2. Земельні ресурси, їх використання й організація земельної території аграрних формувань

Земля – основа матеріального виробництва в сільському господарстві. Основи земельного законодавства. Методика грошової оцінки землі. Види земельних угідь, їх призначення, облік і ефективність використання. Реформування земельних відносин. Організація землеустрою та території аграрних формувань. Організація робіт з охорони земельних ресурсів.

Тема 3. Організація використання засобів виробництва в аграрних формуваннях

Засоби виробництва, джерела їх формування і відтворення. Оснащення аграрних підприємств основними й оборотними засобами. Комплектування господарств засобами виробництва й методика розрахунку потреби в техніці. Організація раціонального використання машинно-тракторного парку. Організація внутрішньогосподарського транспорту. Організація технічного обслуговування, ремонту та зберігання техніки. Організація нафтогосподарства й електрогосподарства сільськогосподарських підприємств.

Тема 4. Планування виробництва в аграрних формуваннях

Завдання й основні принципи планування економічного й соціального розвитку. Методи та нормативна база планування. Система внутрішньогосподарського планування. Перспективне планування розвитку сільськогосподарських підприємств. Річне (поточне) планування економічного й соціального розвитку сільськогосподарського підприємства. Оперативне планування в сільськогосподарських підприємствах.

Тема 5. Організація використання трудових ресурсів в аграрних формуваннях

Поняття ринку праці, його елементи й функції. Основні принципи та прогресивні форми організації праці. Організація робочих місць та їх планування.

Тема 6. Спеціалізація й поєднання галузей сільськогосподарських підприємств

Економічний зміст і значення спеціалізації сільськогосподарського виробництва в умовах ринкових відносин. Показники спеціалізації сільськогосподарських підприємств і фактори, що її визначають. Обґрунтування раціонального поєднання галузей сільськогосподарських підприємств. Обґрунтування раціональних виробничих типів сільськогосподарських підприємств.

Тема 7. Розміри аграрних формувань та їх підрозділів

Поняття й показники розмірів сільськогосподарських підприємств і їх підрозділів. Оптимальні розміри сільськогосподарських підприємств. Поєднання великого, середнього та дрібного виробництва. Методика обґрунтування оптимальних розмірів сільськогосподарських підприємств і їх виробничих підрозділів.

Тема 8. Оплата праці й організація матеріального стимулювання в аграрних формуваннях

Соціально-економічна суть і основні принципи оплати праці. Форми й системи оплати праці. Тарифна система оплати праці та її елементи. Поточне авансування та преміювання протягом року й за кінцеві результати виробництва. Організація оплати праці при орендних відносинах. Оплата праці в окремих галузях сільськогосподарських підприємств.

Тема 9. Загальні питання організації галузей рослинництва

Завдання та шляхи розвитку галузей рослинництва. Структура посівних площ. Система сівозмін. Організаційно-економічна оцінка структури посівних площ, сівозмін, культур і агротехнічних заходів.

Тема 10. Організація основних виробничих процесів у рослинництві

Технологічні й організаційно-економічні вимоги та принципи організації виробничих процесів. Організація підготовки та внесення добрив. Організація основного й передпосівного обробітку ґрунту. Організація виробничих процесів при вирощуванні зернових колосових культур. Організація виробничих процесів при вирощуванні круп'яних культур (гречки). Організація виробничих процесів при вирощуванні зернобобових культур. Організація виробничих процесів при вирощуванні льону-довгунцю. Організація виробничих процесів при вирощуванні цукрових буряків. Організація виробничих процесів при вирощуванні картоплі. Організація овочівництва.

Тема 11. Організація садівництва й виноградарства

Загальні питання розвитку садівництва й виноградарства. Виробничі типи господарств. Організація території садів і виноградників. Організація інтенсивного садівництва. Організація вирощування саджанців. Організація виробничих процесів і праці в садівництві й виноградарстві.

Тема 12. Організація кормовиробництва

Поняття кормової бази та принципи її організації. Класифікація кормових засобів і джерела їх надходження. Системи, типи годівлі тварин і кормовиробництва. Організація польового кормовиробництва. Організація виробничих процесів при вирощуванні основних кормових культур.

Організація лукопасовищного кормовиробництва. Планування кормовиробництва. Кормовий план і баланс.

Тема 13. Організація галузей тваринництва

Загальні питання організації галузей тваринництва. Організація скотарства. Організація свинарства. Організація вівчарства. Організація птахівництва.

Тема 14. Організація підсобних виробництв і промислів

Об'єктивна необхідність і передумови розвитку підсобних виробництв і промислів. Класифікація підсобних виробництв і промислів. Принципи організації промислової діяльності аграрних формувань і організація праці.

Тема 15. Організація матеріально-технічного забезпечення сільськогосподарських підприємств

Система матеріально-технічного забезпечення в Україні та її завдання. Організація виробничого обслуговування сільськогосподарських підприємств.

Тема 16. Організація зберігання, переробки та реалізації продукції аграрних формувань

Організаційно-економічні основи системи «виробництво-переробка», її місце в агробізнесі. Організація зберігання сільськогосподарської продукції. Розвиток переробного виробництва, його характеристика та класифікація. Види переробки сільськогосподарської продукції.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. «Організація і планування сільськогосподарського виробництва»: Підручник для студентів вищих аграрних закладів освіти напрямів галузі знань 0305 II-IV рівнів акредитації. За ред. М.М. Ільчука, Л.Я. Зрібняка. 2 видання, перероблене і доповнене. – Вінниця: Нова Книга. 2009. 456 с.
2. Ільчук М.М., Коновал І.А. Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК. Навчальний посібник. К.: ЗАТ «Нічлава», 2013. 308с.
3. Березівський П.С., Михалюк Н.І. Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу: навч. посібн./ за ред. П.С. Березівського. Львів: «Магнолія 2006», 2013. 440 с.
4. Васильков В.Г. Організація і управління процесами виробництва: навч. посіб. / В.Г. Васильков, Н.В. Василькова. К.: КНЕУ, 2011. 503с.
5. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: Підручник. К.: КНЕУ, 2004. 550с.
6. Організація виробництва в аграрних підприємствах: Навч. посіб. / За ред. М.Г. Тютюнника. – Полтава: ФОП Говоров С.В., 2009. 416 с.
7. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. К.: Каравела, 2011. 352 с.

ДОПОМІЖНА

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропродовольчого комплексу: навч.-метод. посіб. К.: КНЕУ, 2010. 414 с.
2. Альбом технологічних карт. Асоціація «Український клуб аграрного бізнесу». 92 с. - www.usab.ua

3. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т.Г. Васильців, Я.Д. Качмарик, В.І. Блонська, Р.Л. Лупак. К.: Знання, 2013. 207 с.
4. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: нав.посіб./ за ред. Бурик А.Ф., Світовий О.М., Мачушенко О.Г. та інш. К.: Центр учбової літератури, 2013.260 с.
5. Витрати та ефективність виробництва продукції в сільськогосподарських підприємствах (моніторинг) / за ред. Шпичак О.М., Боднар О.А., Пархоменко М.М. та ін. К.: ННЦ «ІАЕ», 2015.424 с.
6. Гуменюк М.М. Економічний механізм забезпечення ефективного функціонування сільськогосподарських підприємств: монографія К.: ПАТ «Випол». 2016. 197 с.

2.6. САМОМЕНЕДЖМЕНТ

Тема 1. Методологічні підходи до самоменеджменту

Сучасні наукові погляди на сутність самоменеджменту. Концептуальний підхід до самоменеджменту Л. Зайверта. Концепція особистісних обмежень М. Вудкока і Д. Френсіса. Критерії ефективного самоменеджменту: вміння управляти собою, адекватні особистісні цінності, чіткі особистісні ділі, навички вирішення проблем, інноваційність, високим творчий потенціал, вміння навчати і розвивати професійні якості підлеглих.

Визначення ціннісних орієнтирів особистості. Життєва позиція особистості: активна, проактивна, пасивна. Ключові принципи визначення особистісних цілей менеджера. Загальні обмеження при виборі цілей. Саморозвиток особистості менеджера. Професійне та посадове зростання. Планування ділової кар'єри менеджера.

Тема 2. Планування особистої роботи менеджера

Цільове планування роботи менеджера. Методи планування особистої діяльності менеджера. Основні стадії перспективного й оперативного планування особистої роботи менеджера. Традиційні й комп'ютерні засоби планування особистої роботи менеджера.

Основні види розподілу та кооперації управлінської діяльності. Раціональний розподіл функцій між керівником та працівниками апарату управління. Визначення функції заступника та рівня централізації управління. Принципи та етапи розподілу управлінських функцій. Дотримання субординації. Проектування складу структурних одиниць. Делегування повноважень. Основні перешкоди делегуванню. Розподіл завдань. Техніка і форми передання розпоряджень. Ключові принципи розпорядчої діяльності.

Методи нормування управлінської діяльності. Порядок розрахунку нормативів трудомісткості управління. Особливості часу як ресурсу. Тайм-менеджмент. Управління потоком відвідувачів, техніка їх прийому, особливості прийому з особистих питань. Раціоналізації телефонних розмов.

Технологія проведення нарад та зборів. Цільові установки виступу. Структура і зміст виступу. Вибір форм візуалізації тексту виступу. Техніка презентації. Початок і кульмінації презентації. Критичні моменти під час виступу.

Класифікація й основні функції переговорів. Проблемний підхід до проведенні переговорів. Агресивний і пасивний підходи до проведення переговорів. Етапи підготовки : проведення переговорів. Тактика переговорів. Узгодження результатів переговорів. Оформлення результатів переговорного процесу. Засади ораторського мистецтва.

Планування ділової кар'єри менеджера.

Тема 3. Організування діяльності менеджера

Об'єктивні основи виникнення і розвитку управлінської праці. Зміст та особливості управлінської праці. Види та класифікація управлінської діяльності. Завдання менеджера в управлінні діяльністю підприємства. Форми керівництва. Закони розвитку організації праці Критерії оптимізації трудових процесів.

Сутність, значення та завдання наукової організації праці на сучасному етапі. Основа принципи і напрями наукової організації праці менеджера. Основні вимоги до організації робочого місця менеджера. Класифікація робочих місць. Система планування приміщень кабінетна, загальна, стільникова. Правила розподілу приміщень. Використання технічних засобів управління та їх класифікація. Фактори виробничого середовища, правила створенні раціональних умов управлінської праці.

Методи і засоби раціональної обробки текстових матеріалів. Вдосконалення методик читання. Використання ввідних, посилюючих, опорних сигналів.

Тема 4. Самомотивування та самоконтроль менеджера

Розвиток ініціативності, енергійності, уміння володіти ситуацією, стресостійкість. Розвиток уміння стимулювати та карати, критикувати людей.

Конфлікти у діяльності менеджера: сутність і види. Закономірності взаємовідносин поведінки людей у конфліктних ситуаціях. Методи подолання конфліктних ситуації

Прийоми поведінки менеджера у конфліктних ситуаціях. Стратегія і тактика взаємодії в конфліктних ситуаціях. Поведінка менеджера у конфліктних ситуаціях.

Тема 5. Прийоми і методи прийняття рішень

Встановлення пріоритетів. Основні переваги роботи за пріоритетами, позитивні наслідки.

Прийоми і методи прийняття рішень. Сутність принципу Парето. (Співвідношення 80:20). Аналіз АБВ. Принцип Ейзенхауера.

Делегування. Основні правила делегування. Функції, що не підлягають делегуванню.

Прийоми раціонального читання.

Тема 6. Формування якостей ефективного менеджера

Розвиток менеджера як особистості. Фактори впливу соціального оточення на формування професійно важливих якостей менеджера. Психологічні особливості стилів управління. Індивідуальний стиль управління. Авторитет керівника: суб'єктивна і об'єктивна значимість. Харизматична влада керівника. Розвиток харизматичних здібностей

особистості. Внутрішньоособистісні проблеми лідера. Відповідальність лідера.

Формування *професійно-ділових* якостей менеджера: професійність; здатність генерувати корисні ідеї; здатність приймати нестандартні управлінські рішення та нести відповідальність за них; прагнення до професійного зростання; підприємливість; авторитетність; здатність до інновацій та виваженого ризику. Розвиток *адміністративно-організаційних* якостей менеджера: оперативність; гнучкість управління; здатність стимулювати ініціативу; уміння доводити справу до завершення; інтернальність; уміння формувати команду та організувати роботу підлеглих; здатність делегувати повноваження; уміння організувати час.

Розвиток *соціально-психологічних* якостей менеджера: управлінська культура; розум; ерудиція; культура ділового спілкування; лідерські здібності; колегіальність; толерантність; оптимізм; екстравертність; інтелектуальність; емоційна стійкість; почуття гумору; вміння створювати власний імідж. Розвиток *моральних* якостей менеджера: порядність, людяність, чесність; повага до гідності людей; готовність допомагати; громадянська позиція; інтелігентність; національна свідомість.

Тема 7. Розвиток менеджерського потенціалу

Сутність, види, напрями розвитку менеджерського потенціалу. Психофізіологічний потенціал. Інтелектуальний потенціал особистості.

Творчий потенціал особистості. Типи творчої особистості. Процес самореалізації особистості в одному або декількох соціально зумовлених видах творчої діяльності. Бар'єри щодо розвитку творчого потенціалу менеджера. Характеристика керівника з творчим підходом до виконання посадових обов'язків. Творче вирішення управлінських проблем.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Чайка Г. Л. Самоменеджмент менеджера : навчальний посібник. Київ. Вид. Знання. 2014. 422 с.
2. Орликовський М.О., Осовська Г.В., Ткачук В.І. Самоменеджмент : навчальний посібник. Київ. Вид. Кондор. 2012. 410 с.
3. Шукіс І.З. Самоменеджмент: навчально-методичний посібник. Дніпропетровськ, ДДФА, 2007. 128 с.
4. Балабанова Л.В., Сардак О.П. Організація праці менеджера : навч. посіб. К.: Професіонал, 2007. 407 с.
5. Довгань Л.Є. Праця керівника, або практичний менеджмент : навч. посіб. К.: Ексоб, 2002. 384 с.
6. Керівництво організацією : навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник та ін. Л.: Вид-во нац. ун-ту «Львів, політехніка», 2008. 244 с.
7. Колот А. М. Мотивація персоналу. Підручник. К.: КНЕУ, 2002. 337 с.
8. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту : підручник 2-е вид., випр., допов. К.: Академвидав, 2007. 464 с.

9. Лукашевич Н.П. Теория и практика самоменеджмента : учеб. пособие. 2-е изд., Киев : МАУП, 2002. 360 с.

2.7. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Концептуальні засади теорії стратегічного управління

Показано передумови розвитку теорії стратегічного управління. Охарактеризовано концепції стратегічного управління. Розкрито предмет та об'єкт стратегічного управління підприємством, поняття «стратегія підприємства», стратегічні рішення на підприємствах та фактори впливу на їх прийняття. Виділено ключові гіпотези стратегічного управління: випадковості; залежності від зовнішнього середовища; відповідності; стратегії, здібності та діяльності; багатоелементності; збалансованості. Розкрито задачі стратегічного управління, його методи та моделі. Продемонстровано імовірні вигоди від застосування стратегічного управління в практичній діяльності підприємств.

Тема 2. Генерування стратегій та умови їх реалізації

Подано критерії вибору стратегічних альтернатив. Показано процес використання матричних моделей (І. Ансоффа, М. Портера та інших) у процесі генерування стратегій підприємства. Охарактеризовано процес формування стратегічного набору підприємства та вимоги до його. Розкрито сутність поняття стратегічної прогалини та специфічні напрями заповнення стратегічної прогалини. Показано умови реалізації стратегії, пов'язані з управлінською структурою, організаційною культурою та персоналом підприємства.

Тема 3. Рівні стратегічних рішень та типологія стратегій підприємства

Розкрито передумови для прийняття стратегічних рішень у процесі управління підприємством. Охарактеризовано корпоративний, діловий, функціональний та операційний рівні стратегічних рішень. Виділено характерні риси стратегій підприємства. Продемонстровано загальну типологію стратегій за рівнями стратегічних рішень.

Тема 4. Етапи стратегічного управління та особливості формування стратегії підприємства

Показано основні етапи стратегічного управління: стратегічне планування, стратегічний аналіз; стратегічний вибір; реалізація стратегії. Розкрито сутність місії підприємства та правила її формулювання в процесі стратегічного управління підприємством. Виділено значення місії для підприємства з орієнтацією на стратегічний розвиток. Продемонстрована класифікація стратегічних цілей. Охарактеризовано процес побудови дерева стратегічних цілей. Визначено фактори, що впливають на вибір стратегічних цілей. Розкрито альтернативні підходи стратегічних шкіл до формування стратегії підприємства.

Тема 5. Стратегічний аналіз середовища підприємства

Розкрито сутність та об'єкти стратегічного аналізу в процесі прийняття стратегічних рішень. Показана специфіка загального, галузевого,

операційного та внутрішнього середовища підприємства. Визначено типи зовнішнього середовища підприємства: змінне або нестабільне; вороже; різноманітне; технічно складне. Охарактеризовано фактори впливу на нестабільність зовнішнього середовища та методи та моделі для проведення стратегічної діагностики середовища підприємства. Визначено наукові підходи до визначення ступеня нестабільності зовнішнього середовища.

Тема 6. Стратегічний потенціал підприємства та формування його конкурентних переваг

Розкрито сутність поняття «стратегічний потенціал підприємства» та основних його елементів. Продемонстровано методи та показники оцінювання стратегічного потенціалу підприємства. Показано особливості управління стратегічним потенціалом підприємств різних сфер економічної діяльності. Розкрито сутність, класифікацію та основні характеристики конкурентних переваг підприємства, ключових компетенцій підприємства та методи їх ідентифікації. Показано технології формування та розвитку конкурентних переваг підприємства.

Тема 7. Стратегічне планування

Розкрито принципи стратегічного планування та значення стратегічного планування діяльності підприємства в умовах нестабільності зовнішнього оточення. Показано сучасні підходи до організації стратегічного планування у підприємстві. Охарактеризовано процес стратегічного планування та основні його етапи. Продемонстровано класифікацію стратегічних цілей та визначено фактори, які впливають на вибір стратегічних цілей.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Дикань В.Л., Зубенко В.О., Токмакова О.М., Шраменко О.В. Стратегічне управління : навч. пос. К. : Центр учбової літератури», 2013. 272 с.
2. Корецький М.Х., Дегтяр А.О., Дацій О.І. Стратегічне управління : Навчальний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : Центр учбової літератури, 2016. 240 с.
3. Порохівня В.М., Безземельна Т.О., Кравченко Т.А. Стратегічне управління : Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2012. 224 с.
4. Мізюк Б.М. Стратегічне управління : Підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів: Магнолія плюс, 2006. 392 с.

ДОПОМІЖНА

1. Бондарчук В.В., Люта І.Я. Стратегічний менеджмент : Навчальний посібник. Львів, 2003. 100 с.
2. Гордієнко П.Л., Дідковська Л.Г., Яшкіна Н.В. Стратегічний аналіз : навчальний посібник. 2-е вид., перероб. і доп.. К.: Алеута, 2008. 478 с.
3. Грант Р.М. Современный стратегический анализ : учебник для студентов вузов. СПб : Питер, 2008. 560 с.
4. Дудар Т.Г., Волошин Р.В., Дудар В.Т. Менеджмент [текст] Навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 336 с.
5. Ігнатієва І.А. Стратегічний менеджмент : Підручник. К. : Каравела, 2008.

- 480 с.
6. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. К.: Знання, 2006. 366 с.
 7. Мартиненко М.М. Основи менеджменту : Підручник. К.: Каравела, 2008. 496 с.
 8. Мартиненко М.М., Ігнатієва І.А. Стратегічний менеджмент: Підручник. К. : Каравела, 2006. 320 с.
 9. Мізюк Б.М. Тучковська І.І., Артищук І.В. Стратегічний менеджмент /Навч. пос. В-во «Магнолія-2006». Львів, 2013. 376 с.
 - 10.Отенко И.П. Стратегическое управление потенциалом предприятия : монографія. Харьков : ХНЭУ, 2006. 256 с.
 - 11.Сладкевич В.П. Стратегічний менеджмент організацій : Підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. 496 с.
 - 12.Тищенко А.Н., Головка О.С. Стратегія управління розвитком підприємства : учеб. Х. : ЭДЭНА, 2003. 198 с.
 - 13.Шершньова З.Є. Стратегічне управління : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : КНЕУ, 2004. 699 с.

2.8. ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ.

Тема 1. Основи теорії державного управління

Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Державне управління як системне суспільне явище. Системні характеристики державного управління. Теорія систем та управління. Фундаментальні процеси управління: планування, організація, управління, зв'язок. Визначення моделі системи державного управління.

Етапи формування моделі системи державного управління на основі системного підходу. Об'єкт державного управління та предмет вивчення.

Основні теорії державного управління: економічна теорія держави; теорія суспільного вибору (суспільний договір, «фіаско держави», мінімізація трансакційних витрат); теорія соціології (теорія держави, соціальна структура суспільства, соціальна мобільність, статус і статусні ролі); теорія менеджменту (теорія раціональної бюрократії, організовані структури управління, розподіл праці в управлінських структурах, державне адміністрування).

Тема 2. Державна влада та державне управління

Держава як суб'єкт управління суспільними процесами. Сутність сучасної держави. Основні риси держави. Категорія влади. Державна влада як складова державно-владного механізму. Поняття та сутність функцій державного управління. Види функцій державного управління. Реалізація функцій в державному управлінні: основні проблеми. Державне управління як система, що розвивається.

Рівні державного управління: загальнодержавне управління, управління на регіональному та місцевому рівнях. Суб'єкти та об'єкти державного та регіонального управління. Принципи державного управління, механізми їх

прояву і використання. Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення.

Функціональна структура державного управління. Сутність і класифікація функцій державного управління. Характеристика загальних (основних) та спеціальних (спеціалізованих) функцій. Допоміжні функції. Основні напрями діяльності в системі державного управління. Поняття та класифікація методів державного управління. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи, їх переваги та недоліки. Економічні методи та їх інструменти. Правові методи. Соціально-психологічні та неформальні методи впливу.

Тема 3. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку

Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкти. Роль держави у розвитку підприємництва. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти. Засоби впливу на розвиток промислового і сільськогосподарського виробництва, сфери обігу і торгівлі. Управління зовнішньоекономічним сектором. Особливості управління соціальною сферою. Соціальна політика держави: необхідність, сутність, цілі та принципи. Основні об'єкти та складові політики. Моделі соціальної політики. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. Основні напрями соціальної політики держави щодо економічно активного населення. Діяльність держави щодо вразливих верств населення. Формування системи соціального захисту. Завдання державного регулювання розвитку елементів соціальної інфраструктури. Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Політика як наука, мистецтво і вид діяльності. Види політики держави, їх цілі, принципи формування, інструменти реалізації. Національна безпека та державне управління.

Тема 4. Роль різних гілок влади у процесі державного управління

Система органів публічної влади. Законодавча влада в системі державного управління. Поняття, склад і структура парламенту, його повноваження. Державне управління і виконавча влада: поняття, співвідношення, взаємозв'язок. Роль виконавчої влади в управлінні. Види органів виконавчої влади та питання їх класифікації. Уряд і державне управління.

Судова влада у системі державного управління. Поняття і роль судової влади у суспільстві. Судові системи та судові органи. Здійснення судової влади.

Сутність і види контролю у суспільстві. Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності. Особливості організаційної структури державного управління в зарубіжних країнах.

Тема 5. Державне управління на регіональному рівні

Регіональне управління: сутність, цілі та специфіка. Історичні форми управління регіональним розвитком. Державна регіональна політика та

політика територіально-адміністративних органів. Роль місцевого самоврядування у розвитку регіону.

Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами. Вплив органів державної влади на промислове і сільськогосподарське виробництво в регіоні, функціонування регіональних ринків. Управління інноваційною діяльністю. Роль державного управління щодо розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Механізми реалізації регіональної політики держави: інституційно-правові, організаційні, фінансово-економічні, соціально-психологічні. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіону. Державні та регіональні програми. Історичний досвід та особливості функціонування та управління територій із спеціальним статусом

Тема 6. Система органів державної влади в Україні: конституційні основи їх функціонування, роль в управлінні

Історичний досвід державного управління в Україні. Конституційна модель розподілу влади в Україні. Верховна Рада та державне управління, Інститут Президента та державне управління. Органи виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки. «Субординація», «координація» і «реординація» між органами виконавчої влади.

Центральні органи виконавчої влади. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Регіональні органи виконавчої влади.

Місцеве самоврядування у державному управлінні України. Проблеми функціонування та напрями реформування.

Тема 7. Центральні органи виконавчої влади в Україні

Центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ) у системі державного управління. Історія формування і функціонування. Організаційна структура та завдання ЦОВВ, їх права, компетенція, функції.

Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Історичний аспект формування уряду України. Структура та порядок формування Кабінету міністрів України. Функціональні повноваження членів Кабінету міністрів України. Секретаріат Кабінету міністрів України, порядок формування, повноваження. Відповідальність Кабінету міністрів України. Акти Кабінету міністрів України.

Міністерства України та їх повноваження. Державні служби України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.

Тема 8. Регіональні органи державного управління

Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенція МДА. Повноваження, порядок формування та роботи МДА. Структура МДА, їх діяльність. Відносини МДА у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків.

Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.

Тема 9. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні

Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Правовий статус органів місцевого самоврядування в системі державного управління. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні: територіальна громада, представницькі органи місцевого самоврядування, виконавчі органи місцевого самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Особливості здійснення самоврядування в місті Києві.

Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування та проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні. Громадянин в державному управлінні. Поняття і основні характеристики громадянства. Права, свободи і обов'язки громадян: система закріплення.

Тема 10. Внутрішня організація та управління органу державної влади

Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів державної влади в Україні. Орган влади як об'єкт організації. Організація як процес і функція управління.

Сутність і особливості менеджменту органу державної влади, регламент його діяльності. Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади. Функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Роль та місце керівника в управлінні органами державної влади. Сутність лідерства в державному управлінні. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні.

Тема 11. Державна служба в Україні

Державна служба: поняття, риси, функції, принципи, види, організація. Система правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців. Класифікація посад державних службовців.

Проходження державної служби та управління державною службою. Атестація державних службовців. Етика поведінки державних службовців. Управління державною службою. Державна кадрова політика. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців.

Бюрократія і бюрократизм у державному управлінні: світові тенденції та вітчизняна специфіка.

Тема 12. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади

Поняття ефективності в управлінні. Чинники та критерії ефективності державного управління. Загальна соціальна ефективність державного управління. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб. Економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади. Демократичні процедури визначення ефективності державного управління.

Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд поліції. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

Тема 13. Відносини органів публічної влади в системі управління

Основні напрями взаємодії центральних та регіональних органів державної влади та органів державної влади та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами і організаціями. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування із судовими та правоохоронними органами: органами Служби безпеки України, органами прокуратури, органами внутрішніх справ.

Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Здійснення нагляду за діяльністю об'єднань громадян. Організація роботи із запитами громадян. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади та їх правове регулювання. Залучення громадськості до участі в управлінні державними і суспільними справами та контролі за функціонуванням органів влади.

Тема 14. Розвиток системи державного та регіонального управління

Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у сфері управління. Необхідність реформування системи державного та регіонального управління. Державне та регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формування ефективної системи управління на різних рівнях. Реформування системи державного управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в країнах розвиненої демократії.

Суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні. Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Базові форми децентралізації управління. Формування ефективної організації виконавчої влади як на центральному, так і на місцевому рівнях управління. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг. Удосконалення механізмів правового захисту громадян у відносинах із органами державної влади. Протидія корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Воронкова В. Г. Менеджмент в державних організаціях : [Навч. посіб.]. К. : Професіонал, 2004. 256 с.
2. Державне управління : проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. К. : Факт, 2003. 384 с.
3. Мельник А. Ф. Державне управління : [Підруч.] К. : Знання, 2009. 582 с.
4. Желюк Т. Л. Державна служба : [Навч. посіб.] Луцьк : Професіонал, 2000. 558 с.
5. Круш П. В. Регіональне управління : [Навч. посіб.] К. : ЦУЛ, 2007. 248 с.
6. Лазор О. Д. Основи місцевого самоврядування : [Навч. посіб.] К. : ЦУЛ, 2003. 432 с.
7. Малиновський В. Державне управління : [Навч. посіб.] Луцьк : РВВ «Вежа» Вол. держ. ун-ту ім. Л. Українки, 2000. 558 с.
8. Оболенський О. Ю. Державне управління та державна служба : [Словн.-довід] К. : КНЕУ, 2005. 478 с.
9. Оболенський О. Ю. Державна служба : [Підруч.] К. : КНЕУ, 2006. 472 с.
10. Ординський В. Л. Управління в органах виконавчої влади : [Навч. посіб.] К. : ЦУЛ, 2008. 296 с.
11. Якубовський О. П. Державна влада і громадянське суспільство : система взаємодії : [Моногр.] О. : ОРІД НАДУ, 2004. 196 с.
12. Авер'янов В. Дискусійні питання законодавчого регулювання державної служби в Україні [Текст] // Вісник державної служби України. 2005. № 3. С. 8.
13. Безверхнюк Т. Основні поняття концепції ресурсного забезпечення регіонального управління законодавства [Текст] // Право України. 2009. № 1. С. 4-13.
14. Васильєв О. В. Методологія і практика інфраструктурного забезпечення функціонування і розвитку регіонів України : [Моногр.] Харків: ХНАМГ, 2007. 341 с.
15. Гаєвський Б. А. Політичне управління : [Навч. посіб.] / за ред. Б. А. Гаєвський, В. А. Ребкало, М. В. Туленков. К. : УАДУ, 2001. 160 с.
16. Державне управління : [Навч. посіб.] / за ред. А. Ф. Мельник. К. : Знання/Прес, 2003. 343 с.
17. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: [Навч. посіб.] / за заг. ред. Н. Р. Нижник. К. : УАДУ, 2002. 164 с.
18. Дідківська Л. І. Державне регулювання економіки [Текст] К. : Знання, 2008. 213 с.
18. Калюжний А. А. Інформаційне забезпечення виконавчої влади // Виконавча влада в Україні : [Навч. посіб.]. К. : УАДУ, 2002. С.109.

ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ

3.1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

1. Назвіть основні етапи розвитку економічної теорії.
2. Які відмінності між економічною теорією і політичною економією?
3. Розкрийте суть концепцій: меркантилізм, фізіократи, маржиналізм, монетаризм, кейнсіанство.
4. Які функції виконує економічна теорія?
5. В чому сутність економічного закону?
6. Як ви розумієте механізм дії і механізм використання економічних законів?
7. У чому суть і роль суспільного виробництва?
8. Які основні фактори процесу виробництва, їх зміст?
9. Поясніть суть кривої виробничих можливостей.
10. Що таке економічні інтереси, їх роль у соціально-економічному розвитку?
11. Що таке суспільний продукт і його структура?
12. У чому полягає сутність моделі: виробництво – обмін – споживання?
13. Які є типи суспільного відтворення, їх суть.
14. Що таке економічна система, її сутність і цілі.
15. Назвіть основні типи економічних систем і їх структурні елементи.
16. Розкрийте сутність системи вільного ринку.
17. Розкрийте сутність системи централізовано-планової економіки.
18. Розкрийте сутність сучасної ринкової економічної системи.
19. Поясніть місце відносин власності в системі економічних відносин.
20. Які є форми власності в Україні?
21. Які умови виникнення товарного виробництва?
22. Які відмінності між конкретною і абстрактною працею?
23. Назвіть основні причини виникнення грошей.
24. Охарактеризуйте основні теорії виникнення грошей.
25. У чому полягає суть грошей.
26. Розкрийте суть основних функцій грошей.
27. Які є типи грошових систем.
28. Які особливості паперових і кредитних грошей.
29. Розкрийте суть закону обігу грошей.
30. Що таке “споживчий кошик” і як його розраховують.
31. Що таке ринок і за яких умов він виникає?

32. Назвіть риси сучасної економіки в Україні.
33. Назвіть функції ринку і розкрийте їх зміст.
34. Що таке економічна свобода?
35. Які функції в ринковій економіці виконують підприємці?
36. Дайте визначення поняття “ринкова інфраструктура”.
37. Назвіть функції ринкової інфраструктури.
38. Для чого запроваджується біржова торгівля.
39. Які функції виконують угоди біржової торгівлі.
40. Чому в сучасному ринковому господарстві України існують тіньові відносини і зв'язки.
41. Розкрийте сутність і структуру тіньового сектору економіки.
42. Які ознаки характеризують підприємство?
43. Що таке концентрація виробництва?
44. Які нормативні акти регулюють діяльність підприємства?
45. Які знаєте типи і види підприємств?
46. Дайте загальну характеристику підприємництва.
47. Дайте порівняльну характеристику класичної та іноваційної моделей підприємництва.
48. За якою ознакою підприємства поділяють на малі, середні і великі?
49. Яке місце в системі підприємництва займають малі підприємства?
50. За якою ознакою поділяють капітал на постійний і змінний?
51. Що таке основний і оборотний капітал?
52. Що таке оборот капіталу?
53. Які знаєте види зносу основних фондів?
54. Розкрийте зміст основних методів нарахування амортизації.
55. Які знаєте показники забезпеченості основними фондами?
56. Що таке витрати виробництва?
57. Які об'єктивні причини зумовлюють формування витрат виробництва?
58. Розкрийте сутність понять “постійні витрати” і “змінні витрати” .
59. У чому полягають особливості формування собівартості в різних галузях економіки?
60. Дайте кількісне та якісне визначення категорії “прибуток”.
61. Яку економічну роль відіграє прибуток?
62. Який економічний зміст норми прибутку?
63. Розкрийте суть поняття “ефективність”. Які ви знаєте види ефективності.
64. Які особливості сільського господарства як галузі?

65. Які є види сільськогосподарських підприємств?
66. Які існують форми власності на землю?
67. Дайте визначення поняття “земельна рента” і чим вона відрізняється від поняття “орендна плата”.
68. Які види диференційної ренти ви знаєте і в чому їх відмінності?
69. Подайте визначення і структуру АПК.
70. Охарактеризуйте основні сфери АПК.
71. Дайте оцінку аграрної реформи в Україні.
72. Розкрийте сутність трудових ресурсів.
73. В чому полягає соціально-економічна суть зайнятості?
74. Розкрийте суть ринку праці, які умови його існування.
75. У чому полягає специфіка робочої сили як товару?
76. Які чинники визначають попит і пропозицію на ринку праці?
77. Які знаєте види безробіття, в чому їх суть?
78. Проаналізуйте причини безробіття в Україні.
79. Що таке система соціального захисту населення у сфері зайнятості?
80. За допомогою яких методів держава регулює рівень зайнятості?
81. Що таке мотивація праці?
82. Які знаєте потреби працівника і подайте їх відповідно до ієрархії?
83. Охарактеризуйте види доходів і відмінності між ними.
84. Дайте визначення заробітної плати.
85. Розкрийте зміст, форми і системи заробітної плати.
86. Що таке номінальна і реальна заробітна плата?
87. Охарактеризуйте види прибутку.
88. Які причини диференціації доходів у суспільстві?
89. Що таке суспільне відтворення? Охарактеризуйте його типи.
90. Зобразіть графічно і поясніть причини економічного циклу.
91. Дайте визначення і характеристику таких фаз економічного циклу: криза, депресія, поживлення, піднесення, рецесія.
92. Назвіть основні важелі державного антициклічного регулювання економіки.
93. Дайте визначення державного бюджету і розкрийте його функції.
94. Що таке бюджетний дефіцит? Дайте характеристику його формам?
95. Що таке податкова система?
96. Які функції та операції здійснює центральний банк?
97. Поясніть функціональне призначення комерційних банків.
98. Яка особливість державного регулювання економіки в Україні?

99. У чому полягає суть сучасної глобалізації світогосподарських зв'язків?

100. Назвіть чинники, що породжують глобальні проблеми.

3.2. МЕНЕДЖМЕНТ

1. Надайте характеристику менеджменту як самостійної галузі знань, науки і мистецтва управління.
2. У чому полягає суть SWOT-аналізу як універсального інструменту стратегічного планування?
3. Розкрийте суть положень змістових теорій мотивації.
4. У чому полягає сутність поняття менеджер? Чи є потреба в менеджерах нового покоління в Україні?
5. Опишіть елементи та етапи комунікаційного процесу.
6. У чому полягає суть SPACE-аналізу як універсального інструменту стратегічного планування.
7. Які спільні та відмінні риси між формальними та неформальними групами?
8. Опишіть класифікацію управлінських рішень. Охарактеризуйте програмовані та непрограмовані управлінські рішення.
9. Доведіть зміст теорії справедливості Л. Портера -Е. Лоулера.
10. Розкрийте сутність поняття «організація». Як розглядається організація з точки зору соціальної системи?
11. Доведіть зміст теорії ієрархії потреб А. Маслоу.
12. Розкрийте зміст японської та американської моделей менеджменту.
13. Охарактеризуйте процесний, системний та ситуаційний підходи в менеджменті.
14. Опишіть переваги та недоліки застосування SWOT-аналізу на підприємстві.
15. Опишіть суть планування трудових ресурсів.
16. Надайте характеристику ролей менеджера за Мінцбергом. Проаналізуйте рівні менеджменту.
17. Розкрийте суть організаційної структури та опишіть її види.
18. У чому полягає сутність категорій «процес контролю» та «система контролю»?
19. Розкрийте аспекти та методи управління персоналом.
20. У чому полягає сутність понять «делегування», «відповідальність» та «повноваження»?
21. Дайте загальну характеристику мотивації.
22. Розкрийте зміст функції планування. Опишіть основні переваги та недоліки планування.
23. Розкрийте суть положень процесуальних теорій мотивації.
24. Розкрийте сутність та основні засади керівництва і лідерства. Опишіть основні теорії лідерства.
25. Опишіть сутність організації та її основні ознаки.

26. Охарактеризуйте комунікаційні бар'єри та можливості забезпечення ефективних комунікацій.
27. Розкрийте суть змістовних та процесуальних теорій мотивації.
28. Розкрийте зміст організації як соціотехнічної системи і об'єкту менеджменту.
29. Проаналізуйте елементи та етапи комунікаційного процесу.
30. У чому полягають переваги зворотного зв'язку під час комунікації?
31. Доведіть зміст теорії набутих потреб Д. Мак-Клелланда.
32. У чому полягає управління конфліктами в організації? Охарактеризуйте види та рівні конфліктів в організації.
33. Яка роль менеджерів та підприємців у розвитку національної ринкової економіки?
34. Охарактеризуйте перешкоди на шляху міжособистісного інформаційного обміну.
35. Розкрийте положення змістових теорій мотивації.
36. Розкрийте ключові положення сучасної системи поглядів на менеджмент.
37. Охарактеризуйте чотири функції процесу управління та сполучні ланки.
38. Назвіть характерні риси демократичного керівництва та охарактеризуйте їх.
39. Які передумови виникнення науки управління організацією? Охарактеризуйте наукові школи менеджменту.
40. Опишіть основні внутрішні змінні організації. Взаємозв'язок між ними.
41. Розкрийте положення процесуальних теорій мотивації.
42. Охарактеризуйте три основних рівня управління.
43. Визначте розбіжності між юридичною та соціальною відповідальністю організації.
44. Опишіть етапи раціонального вирішення проблем.
45. Чому делегування має фундаментальні значення для управління?
46. Доведіть зміст теорії двох факторів Ф. Герцберга.
47. Охарактеризуйте автократичне і демократичне керівництво.
48. У чому полягає різниця між владою і повноваженням?
49. Чим характеризується ефективний контроль?
50. Опишіть основні типи влади.
51. Охарактеризуйте основні фактори середовища прямої дії.
52. Опишіть чотири структурні методи вирішення конфлікту.
53. Опишіть моделі керівництва Блейка та Мутона. Який стиль керівництва ці дослідники вважали найефективнішим?
54. У чому полягає відмінність між менеджером і підприємцем?

55. Охарактеризуйте міжособистісні стилі вирішення конфліктів.
56. Опишіть модель прийняття рішень керівником по Вруму-Йеттону.
57. Охарактеризуйте основні фактори середовища посередньої дії
58. Визначте вплив фактора часу на прийняття рішень.
59. Опишіть етапи управління трудовими ресурсами.
60. Визначте особливості менеджменту на міжнародному рівні.
61. Опишіть зміст і переваги стратегічного планування.
62. Керівництво і лідерство, розкрийте суть стилів управління?
63. Визначте основні взаємозв'язки організації та її зовнішнього середовища.
64. Наведіть аргументи за і проти соціальної відповідальності.
65. Порівняйте модель мотивації Маслоу з моделями МакКлеланда і Гецберга?
66. Наведіть можливі перешкоди на шляху обміну інформацією в організації.
67. Назвіть основні перешкоди на шляху до ефективного делегування
68. Міжособистісні стилі вирішення конфліктів. Дайте роз'яснення стилям?
69. Визначте компоненти соціотехнічних підсистем та охарактеризуйте процес
70. У чому полягає сутність та зміст організації як функції менеджменту?
71. Визначте основні причини конфліктів.
72. У чому полягає методологія системного підходу?
73. Опишіть основні фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень.
74. Дайте характеристику місії організації. Розгляньте місію як атрибут відкритої системи.
75. Поясніть сутність ефекту синергізму в організації
76. Охарактеризуйте природу організаційних змін
77. У чому полягає причина опору змінам в організації?
78. Опишіть способи подолання опору змінам організації
79. Поясніть значення змін у діяльності організації
80. Опишіть сфери організаційних змін
81. У чому полягає сутність реінжинірингу в організаціях?
82. Охарактеризуйте менеджмент на основних етапах життєвого циклу організації
83. Розкрийте поняття «стратегічний потенціал» підприємства.
84. Опишіть систему ресурсів, які використовують на підприємстві.
85. Охарактеризуйте основні принципи політики змін.
86. Порівняйте переваги та недоліки ієрархічних та адаптивних структур управління.

87. Порівняйте переваги та недоліки централізованих та децентралізованих структур управління.
88. Опишіть розподіл прав та відповідальності за рівнями управління.
89. Охарактеризуйте функціональний та кваліфікаційний поділ праці.
90. Охарактеризуйте функціональну та виробничу департаменталізацію.
91. Охарактеризуйте вертикальний та горизонтальний поділ праці.
92. Які завдання не рекомендують делегувати? Обґрунтуйте.
93. Охарактеризуйте поняття «ефективності» та «продуктивності».
94. Опишіть систему показників оцінки економічної ефективності підприємства.
95. Охарактеризуйте етапи та методи діагностики.
96. У чому полягає суть діагностики кризи розвитку підприємства?
97. Від яких факторів залежить ефективність підприємства?
98. Охарактеризуйте фактори, що впливають на вибір стратегії організації.
99. Опишіть основні етапи життєвого циклу організації.
100. Розкрийте суть структури управління.

3.3. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

1. У чому полягає роль управління персоналом як науки?
2. Розкрийте взаємозв'язок управління персоналом з іншими науками.
3. Назвіть предмет, ціль, завдання навчальної дисципліни “Управління персоналом”.
4. Визначте сутність, мету та завдання управління персоналом в умовах ринку.
5. Розкрийте сутність і зміст системи управління персоналом підприємства.
6. Назвіть та охарактеризуйте методи та принципи управління персоналом підприємства.
7. Розкрийте класифікацію стилів управління персоналом.
8. Розкрийте сутність і особливості управління людськими ресурсами.
9. Розкрийте сутність, структуру та особливості організаційної поведінки особистості.
10. Визначте сутність та види структури персоналу підприємства.
11. Охарактеризуйте соціальну структуру персоналу підприємства.
12. Висвітліть рольову структуру персоналу підприємства.
13. Охарактеризуйте види чисельності персоналу підприємства.
14. Розкрийте сутність понять: “професія”, “спеціальність”, “професійна придатність”, “кваліфікація”. Якими факторами визначається кваліфікація працівника?
15. Назвіть показники, що характеризують кваліфікацію персоналу підприємства.
16. Розкрийте сутність та види компетентності працівника.
17. Розкрийте сутність понять “група”, “колектив”. Назвіть елементи, організаційні можливості та ознаки колективу.
18. Розкрийте класифікацію колективів.
19. Висвітліть зміст процесу створення трудового колективу.

20. Охарактеризуйте етапи розвитку трудового колективу.
21. Розкрийте механізм створення та особливості формальних і неформальних груп.
22. Назвіть та охарактеризуйте чинники, що впливають на ефективне функціонування групи.
23. Охарактеризуйте рівні корпоративної культури підприємства.
24. Назвіть мету та завдання корпоративної культури в системі управління персоналом підприємства.
25. Охарактеризуйте показники, за допомогою яких визначається сила корпоративної культури підприємства.
26. Розкрийте сутність поняття “згуртованість колективу”.
27. Назвіть характеристики згуртованих колективів.
28. Вкажіть характеристики групового мислення і групового тиску.
29. Висвітліть умови формування згуртованої групи.
30. Охарактеризуйте стадії формування згуртованої групи.
31. Назвіть і охарактеризуйте чинники групової згуртованості.
32. Розкрийте методикку визначення групової згуртованості.
33. Висвітліть соціально-психологічні особливості колективу як об’єкта управління.
34. Назвіть і охарактеризуйте соціальні ролі і відносини в колективі.
35. Вкажіть типи відносин, які можуть виникати між членами колективу.
36. Висвітліть сутність і значення соціального розвитку колективу.
37. Розкрийте цілі, завдання і зміст плану соціального розвитку колективу.
38. Розкрийте сутність, значення і цілі кадрової політики підприємства в сучасних умовах.
39. Охарактеризуйте систему чинників, що визначають кадрову політику підприємства.
40. Назвіть напрямки кадрової політики підприємства.
41. Назвіть і охарактеризуйте типи кадрової політики підприємств.
42. Розкрийте етапи проектування кадрової політики підприємства.
43. Висвітліть сутність і зміст персонал-маркетингу.
44. Назвіть і охарактеризуйте стратегії управління персоналом підприємства.
45. Розкрийте зміст кадрової політики на різних етапах життєвого циклу підприємства.
46. Розкрийте роль кадрової служби в апараті управління підприємством.
47. Назвіть та охарактеризуйте традиційні і нові функції кадрової служби підприємства.
48. Якими чинниками визначається структура служби управління персоналом?
49. Розкрийте зміст Положення про кадрову службу підприємства.
50. Висвітліть питання діловодства в роботі кадрової служби підприємства.
51. Назвіть показники ефективності діяльності кадрової служби підприємства.
52. Розкрийте значення кадрового планування у організації.
53. Назвіть цілі і задачі кадрового планування.
54. Висвітліть принципи кадрового планування у організації.
55. Охарактеризуйте етапи планування потреби організації в персоналі.

56. Назвіть і охарактеризуйте види планування роботи з персоналом підприємства.
57. Розкрийте структуру оперативного плану роботи з персоналом підприємства.
58. Висвітліть методи визначення потреби організації в персоналі.
59. Розкрийте значимість та зміст процесу набору персоналу у організацію.
60. Висвітліть процедуру набору персоналу у організацію.
61. Охарактеризуйте зміст процедури відбору персоналу.
62. Якими показниками можна оцінити ефективність процесу набору та відбору персоналу?
63. У чому полягає сутність та значення професійної орієнтації працівників?
64. Визначте сутність та цілі трудової адаптації персоналу підприємства.
65. Охарактеризуйте напрямки та аспекти трудової адаптації персоналу.
66. Висвітліть сутність та зміст управління процесом адаптації.
67. Охарактеризуйте зміст функцій оцінювання персоналу.
68. У чому полягає мета оцінювання персоналу?
69. Проаналізуйте засади, на яких повинна вибудовуватися система оцінювання персоналу.
70. Охарактеризуйте зміст критеріїв оцінювання працівників.
71. У чому полягають особливості описових технік оцінювання персоналу?
72. Які ознаки притаманні порівнювальним технікам оцінювання персоналу?
73. З'ясуйте основні переваги і недоліки комплексних технік оцінювання персоналу.
74. Розкрийте сутність і задачі ділового оцінювання персоналу організації.
75. Які вимоги ставляться до проведення ділового оцінювання персоналу організації?
76. Назвіть види ділового оцінювання персоналу. Розкрийте зміст оцінювання кандидатів на вакантну посаду і поточного періодичного оцінювання працівників організації.
77. Охарактеризуйте методи ділового оцінювання персоналу організації.
78. Розкрийте зміст оцінювання спеціалістів і керівників у організації.
79. Охарактеризуйте процедуру проведення атестації персоналу організації.
80. Охарактеризуйте чинники, які впливають на розмір і структуру винагородження персоналу організації.
81. У чому полягає сутність стратегії винагороджень персоналу організації?
82. Якими засадами слід керуватися при побудові системи винагороджень за працю?
83. Розкрийте зміст основних етапів побудови системи винагородження персоналу.
84. Які проблеми доводиться розв'язувати при побудові системи винагородження персоналу?
85. Які чинники впливають на формування системи винагородження менеджерів?
86. У чому полягають основні стратегічні підходи до розвитку персоналу?

87. Розкрийте сутність понять: “кар’єра”, “трудова кар’єра”, “ділова кар’єра”. Назвіть та охарактеризуйте види трудової кар’єри.
88. Охарактеризуйте етапи кар’єри.
89. Назвіть мотиви кар’єри.
90. Розкрийте сутність поняття “динамічність кар’єри”.
91. Висвітліть сутність та зміст управління кар’єрою персоналу організації.
92. Охарактеризуйте види та модель навчання персоналу організації.
93. Розкрийте специфіку оцінки ефективності навчання персоналу організації.
94. Розкрийте сутність та типи кадрового резерву.
95. Назвіть та охарактеризуйте етапи роботи з резервом управлінських кадрів.
96. Розкрийте зміст управління мобільністю кадрів.
97. Які чинники зумовлюють надлишок зайнятості в організації?
98. Розкрийте сутність поняття “вивільнення персоналу”. Яких принципів слід дотримуватися при звільненні персоналу?
99. Охарактеризуйте заходи щодо здійснення гнучкої політики зайнятості підприємства.
100. Висвітліть схему проведення процедури масового вивільнення працівників організації.
101. Розкрийте організацію процесу звільнення персоналу організації.
102. Охарактеризуйте недирективні методи скорочення персоналу.
103. Розкрийте зміст процедури звільнення працівників організації за власним бажанням.
104. Що являє собою процес формування стабільного трудового колективу?
105. Охарактеризуйте процедуру оцінки плинності кадрів у організації.
106. Розкрийте сутність і зміст управління плинністю кадрів у організації.
107. Розкрийте сутність, функції і напрямки соціального партнерства у організації.
108. Назвіть завдання системи соціального партнерства.
109. Висвітліть зміст системи регулювання соціально-трудових відносин у організації.
110. Розкрийте сутність і зміст колективного договору.
111. Які зобов’язання сторін повинен містити колективний договір?
112. Що собою являє ефективність управління персоналом, які чинники її визначають?
113. Що таке “витрати на персонал”? Назвіть основні складові витрат на персонал.
114. Що собою являє економічна ефективність управління персоналом?
115. У чому полягає сутність методу порівняння в аналізі економічної ефективності управління персоналом?
116. Назвіть основні показники економічної ефективності управління персоналом.
117. Що собою являє організаційна ефективність управління персоналом?
118. Назвіть основні показники організаційної ефективності управління персоналом.
119. Що собою являє соціальна ефективність управління персоналом?

120. Назвіть основні показники соціальної ефективності управління персоналом.

3.4. ЛОГІСТИКА

1. Назвіть основні передумови розвитку логістичної концепції.
2. Дайте загальну характеристику етапів еволюції логістики.
3. Які класичні організаційні рішення існують у логістиці?
4. У чому розходження між матеріальним потоком і запасом?
5. Дайте визначення суті категорії «прибуток на інвестований капітал»?
6. Перелічіть основні класифікаційні ознаки матеріальних потоків.
7. На яких принципах повинна базуватися концепція логістики?
8. Дайте визначення агрегованого показника ефективності функціонування логістичної системи.
9. У чому визначається ефективність використання логістичного підходу до управління матеріальними потоками?
10. Назвіть основні розходження між логістичними операціями.
11. Що таке логістична функція?
12. Що таке ланка логістичної системи?
13. У чому відмінність логістичного ланцюга від логістичного каналу?
14. Назвіть основні ознаки макрологістичних систем.
15. Наведіть класифікацію макрологістичних систем
16. Назвіть основні особливості мікрологістичних систем.
17. Наведіть класифікацію мікрологістичних систем
18. Назвіть головні особливості усіх логістичних систем.
19. Що розуміють під управлінням фінансовими потоками в логістиці?
20. Що спільного між логістикою і маркетингом?
21. Охарактеризуйте методи вибору постачальників при управлінні заготівельною діяльністю на підприємстві.
22. Назвіть основні критерії вибору постачальників при плануванні логістичних потоків.
23. Охарактеризуйте логістичну і традиційну концепцію організації виробництва. У чому їх принципова відмінність?
24. Охарактеризуйте суть концепції логістики при організації виробничо-технологічних процесів на підприємстві?
25. У чому полягає особливість використання системи «точно в термін» у виробництві? Які стримуючі фактори її широкого застосування.
26. У чому особливість виробничої логістики по відношенню до матеріальних потоків?
27. У чому полягає сутність мікрологістичної концепції «ощадливе виробництво»?
28. Які основні чинники розвитку сучасної логістики підприємств сільського господарства?
29. Які сучасні тенденції логістики сільського господарства

30. Розкрийте сутність «штовхальної» і «тягнутої» системи управління матеріальними потоками у виробничій логістиці. У чому полягає їх принципова відмінність?
31. Які проблеми виникають в процесі росту «штовхальної» системи управління матеріальними потоками?
32. Які основні цілі і принципи функціонування «тягнутої» системи управління матеріальними потоками?
33. Назвіть переваги і недоліки застосування мікрологістичної концепції «ощадливе виробництво».
34. Назвіть переваги й недоліки концепції ЛІТ.
35. Порівняйте ринкові стратегії і стратегії дистрибуції підприємства.
36. Охарактеризуйте АВС-ХУЗ аналіз збутової діяльності підприємства.
37. Яка роль товарно-матеріальних запасів у економіці?
38. Що є одним з головних стимулів створення запасів на підприємстві?
39. До яких витрат спонукає дефіцит запасів на підприємстві?
40. Які тенденції розвитку логістичних систем управління перевезеннями?

3.5. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1. Опишіть сутність організації та її основні ознаки.
2. Наведіть класифікацію і види організацій.
3. Розкрийте сутність понять «виробнича діяльність» та «виробництво».
4. Визначте, що є предметом і завданнями курсу «Організація виробництва».
5. У чому, на ваш погляд, полягає різниця між поняттями «виробничий менеджмент», «операційний менеджмент» та «організація виробництва»?
6. Розкрийте сутність понять «організація», «підприємство», «фірма».
7. В чому полягає зміст та які особливості процесу укладання засновницьких документів суб'єктів підприємницької діяльності?
8. Дайте характеристику принципів створення ефективної організації.
9. Опишіть теорію організації як науки та її місце в системі наукових знань.
10. Розкрийте сутність поняття «система ведення господарства» і наведіть їх класифікацію.
11. Які властивості характерні для виробничих систем?
12. Розкрийте сутність системи землеробства, охарактеризуйте основні її елементи і показники економічної оцінки.
13. Розкрийте сутність системи тваринництва, охарактеризуйте основні її елементи і показники економічної оцінки.
14. Дайте повну характеристику класифікації систем тваринництва (за способом утримання тварин).
15. Опишіть систему ведення обслуговуючих і підсобних промислових виробництв.

16. Перерахуйте і дайте характеристику основним законам, за якими функціонують виробничі системи.
17. Визначте особливості сільськогосподарського виробництва та поняття сільськогосподарського підприємства
18. Що означає система господарства і яку класифікацію систем господарства ви знаєте?
19. Який зміст системи господарства сільськогосподарського підприємства?
20. Якою є послідовність обґрунтування заходів впровадження системи господарства в аграрних підприємствах?
21. Яка історія стандартизації організаційної діяльності?
22. У чому полягає суть використання та організації земельної території аграрних формувань?
23. У чому полягає суть організації використання засобів виробництва в аграрних формуваннях?
24. Який зміст організації землеустрою та території аграрних формувань?
25. Опишіть роль і значення зв'язків виробничої системи.
26. Якими особливостями виробничі системи відрізняються від інших систем?
27. Перерахуйте та охарактеризуйте чинники, що впливають на швидкість проведення перетворень у організації.
28. Розкрийте сутність поняття «технологічна операція»
29. У чому полягає основне завдання управлінських процесів?
30. Поясніть значення для економіки підприємства раціонального розміщення та спеціалізації сільськогосподарського виробництва.
31. Розкрийте сутність спеціалізації в аграрних формуваннях.
32. Які чинники впливають на розміщення і спеціалізацію сільського господарства?
33. Дайте характеристику теорії організацій як науки.
34. Охарактеризуйте місце теорії організацій в системі управлінських наук.
35. Визначте особливості сільськогосподарського виробництва та з'ясуйте суть сільськогосподарського підприємства
36. Що означає система господарства і яку класифікацію систем господарства ви знаєте?
37. Яка суть системи господарства сільськогосподарського підприємства?
38. Якою є послідовність обґрунтування заходів впровадження системи господарства в аграрних підприємствах?
39. Опишіть історію стандартизації організаційної діяльності.
40. У чому полягає суть використання та організації земельної території аграрних формувань?
41. У чому полягає суть організації використання засобів виробництва в аграрних формуваннях?
42. Яка суть організації землеустрою та території аграрних формувань.

II Рівень

43. Розкрийте суть прогнозування і планування на підприємстві.

44. Опишіть зміст тактичного і оперативного планування діяльності підприємства.
45. Опишіть призначення, цілі і структуру бізнес-плану підприємства.
46. Розкрийте зміст матеріально-технічної бази сільськогосподарського підприємства.
47. Розкрийте суть та необхідність використання енергетичних ресурсів сільськогосподарським підприємством.
48. Розкрийте зміст процесів механізації і автоматизації аграрного виробництва.
49. Визначте економічне значення тракторного парку і назвіть показники його використання на сільськогосподарському підприємстві.
50. Визначте економічне значення вантажного транспорту і назвіть показники його використання на сільськогосподарському підприємстві.
51. Визначте роль і особливості використання землі як головного засобу виробництва у сільськогосподарському підприємстві.
52. Розкрийте зміст прогнозування і планування на підприємстві.
53. Опишіть зміст тактичного і оперативного планування діяльності підприємства.
54. Дайте характеристику еволюції соціальних організацій
55. Дайте характеристику застосування нових форм організації праці в сучасних організаціях.
56. Чому виникає необхідність зміни галузевої структури підприємства та які чинники її спричиняють?
57. Поясніть економічну сутність підряду і дайте характеристику основних принципів діяльності виробничих підрозділів, що працюють на колективному підряді.
58. Поясніть сутність оренди як форми господарювання і назвіть права та обов'язки сторін, які передбачені договором оренди.
59. Опишіть особливості фінансової та операційної оренди в сільському господарстві.
60. Доведіть значення та поясніть властивості землі, як основного засобу виробництва в сільськогосподарських підприємствах.
61. Назвіть загальні закономірності при розміщенні сільськогосподарських угідь.
62. Які вимоги ставляться при формуванні сівозмін на підприємстві?
63. У чому полягає організація робіт з охорони земельних ресурсів та контроль за їх використанням?
64. Назвіть показники рівня інтенсивності використання землі і дайте їм характеристику.
65. Охарактеризуйте основні засоби виробництва, їх класифікацію та джерела утворення.
66. Поясніть економічну сутність понять «обліковий склад», «середньооблікова чисельність працівників» і «баланс праці».
67. Поясніть сутність і значення ринку праці, назвіть та охарактеризуйте його елементи. Які функції виконує ринок робочої сили?

68. У чому полягає сутність організації праці в аграрних підприємствах? Назвіть її об'єкти і предмети.
69. Опишіть напрями підвищення рівня організації праці та її ефективності на підприємстві?
70. Поясніть економічну сутність поняття «працевдатність». Які фактори на неї впливають?
71. Опишіть види, форми і системи оплати праці в сільськогосподарських підприємствах.
72. Охарактеризуйте суть відрядної і погодинної форм оплати праці та їх системи.
73. Опишіть суть стимулювання оплати праці з урахуванням кваліфікації і стажу роботи працівників.
74. Розкрийте суть поняття «інвестиції» та проведіть їх класифікацію.
75. Опишіть існуючі системи оплати праці керівників і спеціалістів на сільськогосподарських підприємствах.
76. Розкрийте суть прогнозування і планування на підприємстві.
77. Опишіть суть тактичного і оперативного планування діяльності підприємства.
78. Опишіть призначення, цілі і структуру бізнес-плану підприємства.
79. Розкрийте зміст матеріально-технічної бази сільськогосподарського підприємства.
80. Охарактеризуйте використання енергетичних ресурсів сільськогосподарським підприємством.
81. Розкрийте суть процесів механізації і автоматизації аграрного виробництва.
82. Розкрийте суть тракторного парку і назвіть показники його використання на рівні сільськогосподарського підприємства.
83. Розкрийте суть вантажного транспорту і назвіть показники його використання на рівні сільськогосподарського підприємства.
84. Опишіть роль і особливості використання землі як головного засобу виробництва у сільськогосподарському підприємстві.
85. Розкрийте економічний зміст спеціалізації сільськогосподарського підприємства і визначте показники, які характеризують її рівень.
86. Охарактеризуйте основні види витрат підприємства за різними класифікаційними ознаками.
87. Розкрийте зміст собівартості продукції та охарактеризуйте її види.
88. Опишіть методiku визначення собівартості окремих видів аграрної продукції.
89. Розкрийте сутність економічної ефективності діяльності підприємства.
90. Розкрийте зміст рентабельності виробництва і подайте методiku розрахунку показників, які характеризують її рівень.
91. Опишіть особливості розміщення основних галузей рослинництва на підприємстві.

92. Охарактеризуйте шляхи підвищення економічної ефективності виробництва продукції рослинництва на сільськогосподарському підприємстві.
93. Опишіть особливості розміщення основних галузей тваринництва на підприємстві.
94. Охарактеризуйте шляхи підвищення економічної ефективності виробництва продукції тваринництва на сільськогосподарському підприємстві.
95. У чому полягає економічна суть подальшого вдосконалення організації зберігання та переробки сільськогосподарської продукції?
96. Які чинники впливають на розміщення і спеціалізацію сільського господарства?
97. Дайте характеристику основних форм спеціалізації аграрних формувань.
98. Розкрийте сутність поняття «галузі» і опишіть класифікацію галузей сільськогосподарських підприємств за видами продукції, що виробляється.
99. Назвіть основні заходи раціонального землекористування та охарактеризуйте їх.
100. Опишіть завдання галузі рослинництва і назвіть основні шляхи її розвитку.

3.6. САМОМЕНЕДЖМЕНТ

1. Опишіть основні концепції самоменеджменту.
2. Розкрийте принцип Парето. Наведіть декілька прикладів
3. Які є види особистого потенціалу менеджера?
4. Проаналізуйте вимоги до планування та обладнання робочих місць.
5. Як морально-психологічні якості керівника впливають на підлеглих.
6. Опишіть АБВ-аналіз.
7. Природа конфлікту. Типи та причини виникнення конфліктних ситуацій.
8. Проаналізуйте основи та основні методики делегування.
9. Розкрийте значення та процес встановлення особистих цілей менеджера.
10. Які ділові якості менеджера ви знаєте та їх вплив на кар'єру.
11. Дайте повну характеристику управління стресовими ситуаціями
12. Які вимоги до менеджерів ставить сучасна економіка.
13. Опишіть методи вибору пріоритетів.
14. Які є види особистого потенціалу менеджера? Дайте характеристику.
15. Дайте аналіз класифікації робочих місць.
16. Опишіть технологію підготовки проведення нарад і зборів.
17. Опишіть напрями розвитку менеджерського потенціалу.
18. Дайте характеристику сутності поняття "самоменеджмент".
19. Забезпечення комфортних та безпечних умов праці.
20. Проаналізуйте методику підготовки і проведення ділових бесід та переговорів.

21. Розкрийте основи планування робочого часу.
22. Охарактеризуйте принцип Ейзенхауера та його вплив на продуктивність праці менеджера.
23. Опишіть основні вимоги організації робочого місця менеджера.
24. Які Ви знаєте функції самоменеджменту. Охарактеризуйте.
25. Як проводиться процес розробки плану особистої праці менеджера.
26. Опишіть прийоми раціонального читання.
27. Охарактеризуйте концепцію А.Т. Хроленка та В.А. Андреева.
28. Які Ви знаєте методи вибору пріоритетних справ менеджера? Опишіть їх.
29. Які правила пофарбування службових приміщень Ви знаєте?
30. У чому полягає сутність концепції самоменеджменту М.Вудкока та Д.Френсіса?
31. Яким вимогам повинні відповідати цілі менеджера?
32. Які існують системи планування приміщень? Розкрийте їх переваги та недоліки?
33. Опишіть основну мету та переваги самоменеджменту.
34. Проаналізуйте вимоги до планування та обладнання робочих місць.
35. Як морально-психологічні якості керівника впливають на підлеглих?
36. Розкрийте основні функції самоменеджменту.
37. Дайте характеристику класифікації якостей менеджера.
38. Розкрийте сутність та процес управління конфліктними ситуаціями.
39. Опишіть основні методи планування роботи менеджера.
40. Природа конфлікту. Типи та причини виникнення конфліктних ситуацій.
41. Проаналізуйте основи та основні методики делегування.
42. Опишіть сутність організації управлінської праці. Організація робочого місця менеджера.
43. Опишіть природу, причини виникнення та методи боротьби зі стресовими ситуаціями.
44. Розкрийте зміст основних методик та прийомів раціонального читання.
45. Проаналізуйте методику підготовки і проведення ділових бесід та переговорів.
46. Опишіть метод SQ3
47. Що таке ціль? Встановлення особистих цілей менеджера.
48. Які правила делегування Ви знаєте?
49. Охарактеризуйте процес планування особистої праці менеджера.
50. Охарактеризуйте принцип Парето та АБВ-аналіз.
51. Опишіть види особистого потенціалу менеджера.
52. Опишіть етапи та стадії проведення переговорів.

53. Охарактеризуйте концепцію Лотара Зайверта, А.Т. Хроленка та В.А. Андреева.
54. Опишіть чотири основних типи конфліктів. Наведіть до кожного типу приклад.
55. Розкрийте значення та процес встановлення особистих цілей менеджера.
56. Які ділові якості менеджера ви знаєте та їх вплив на кар'єру.
57. Дайте повну характеристику управління стресовими ситуаціями.

3.7. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

1. Визначте позиції організації в конкурентній боротьбі за методом конкурентних переваг.
2. Дайте характеристику ділової стратегії.
3. Дайте характеристику корпоративної стратегії.
4. Дайте характеристику операційної стратегії.
5. Дайте характеристику основних підходів до розробки стратегії.
6. Дайте характеристику функціональної стратегії.
7. Дайте обґрунтовану відповідь у чому полягає різниця між стратегічним планом та бізнес-планом.
8. Запропонуйте та обґрунтуйте перелік необхідної інформації, необхідної для аналізу стану реалізації стратегії розвитку підприємства.
9. Наведіть класифікацію конкурентних стратегій (за Ф. Котлером)
10. Наведіть причини непрацюючих планів.
11. Наведіть та охарактеризуйте класифікацію цілей. Опишіть основні вимоги, які висуваються до формулювання цілей?
12. Наведіть типологію стратегій підприємства
13. Назвіть активні та пасивні стратегії, охарактеризуйте їх.
14. Назвіть джерела інформації та джерела вихідних даних, які використовуються для діагностики організації.
15. Назвіть етапи діагностики галузі.
16. Назвіть етапи розвитку підходів до управління організацією і дайте їм характеристику.
17. Назвіть етапи стратегічного аналізу.
18. Назвіть етапи стратегічного планування.
19. Назвіть і дайте характеристику основних чинників, що впливають на вибір стратегії.
20. Назвіть і дайте характеристику стратегій, що класифікуються за дією "життєвого циклу" підприємства.
21. Назвіть і дайте характеристику стратегій, що класифікуються за позицією в конкурентному середовищі.
22. Назвіть і дайте характеристику стратегій, що класифікуються за рівнем їх управління.

23. Назвіть і дайте характеристику стратегій, що класифікуються за характером поведінки на ринку.
24. Назвіть і дайте характеристику чинників безпосереднього впливу на організацію.
25. Назвіть недоліки стратегічного управління.
26. Назвіть основні етапи та моделі розвитку стратегічного менеджменту у зарубіжних компаніях.
27. Назвіть основні напрями оцінки стратегії.
28. Назвіть основні напрями розвитку стратегічного управління.
29. Назвіть основні підходи до визначення терміна “стратегія”.
30. Назвіть основні причини невдач при реалізації стратегій.
31. Назвіть особливості стратегічного менеджменту в сучасних умовах.
32. Назвіть передумови та рівні прийняття стратегічних рішень.
33. Назвіть поділ стратегій за класифікаційними ознаками.
34. Назвіть принципи стратегічного планування.
35. Обґрунтуйте необхідність та важливість формування організаційної культури в реалізації стратегії?
36. Опишіть методи, що використовуються для оцінки стратегії?
37. Опишіть механізм прийняття стратегічних рішень та наведіть приклади стратегічних рішень.
38. Охарактеризуйте елементи системи стратегічного менеджменту.
39. Охарактеризуйте концепцію стратегічного управління.
40. Охарактеризуйте місію та стратегічні цілі, назвіть їх суть та значення в системі управління.
41. Охарактеризуйте основні типи загальнокорпоративних стратегій підприємства та умови, що відповідають реалізації кожного з типів стратегії.
42. Охарактеризуйте основні типи стратегій.
43. Охарактеризуйте підходи до стратегічного планування.
44. Охарактеризуйте поняття «стратегічний потенціал підприємства» та наведіть різні моделі оцінки можливостей підприємства.
45. Охарактеризуйте порядок розробки і запровадження бенчмаркінгу.
46. Охарактеризуйте роль і значення «місії організації» в стратегічному управлінні підприємством.
47. Охарактеризуйте стратегічний аналіз, як важливий елемент стратегічного управління.
48. Охарактеризуйте стратегічні зміни, їх суть та значення.
49. Охарактеризуйте сутність та структуру системи стратегічного менеджменту
50. Охарактеризуйте суть опору змінам та методи його подолання.
51. Охарактеризуйте основні завдання стратегічного контролю.
52. Подайте класифікацію конкурентних стратегій (за А. Юдановим).
53. Поясніть взаємозв'язок між мотивацією персоналу та реалізацією стратегії.
54. Поясніть необхідність аналізу п'яти сил конкуренції за Портером.

55. Розкрийте основні етапи стратегічного управління.
56. Розкрийте сутність стратегічного планування.
57. Розкрийте суть діагностики поведінки конкурентів.
58. Розкрийте суть конкурентних стратегій.
59. Розкрийте суть процесу діагностики організації.
60. Розкрийте суть процесу діагностики фінансової діяльності.
61. Розкрийте суть процесу стратегічного управління організацією.
62. Що таке «дерево цілей» і які існують підходи до його побудови? Чому необхідно будувати «дерево цілей» для діяльності підприємства?
63. Що таке бенчмаркінг, наведіть його різновиди та принципи.
64. Що таке конкуренція, наведіть її види та значення.
65. Що характеризує конкурентна перевага?
66. Як визначається стратегічна позиція організації?
67. Як поділяються стратегії в залежності від об'єкту управління?
68. Які вимоги до стратегічного плану. Наведіть їх.
69. Які засоби та методи використовуються при діагностиці організації?
70. Які критерії враховують при виборі стратегії розвитку організації?
71. Які методи прогнозування Ви знаєте і якому надаєте перевагу? Чому?
72. Які особливості розвитку вітчизняного стратегічного управління.
73. Які переваги для організації може забезпечити правильно сформована місія?
74. Які фактори треба враховувати при виборі системи стратегічного планування?
75. Які функції виконує прогнозування в системі стратегічного планування?

3.8. ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ

1. Опишіть соціальну природу державного управління.
2. Охарактеризуйте державне управління, процес реалізації державної влади, її динаміка і зміст.
3. У чому полягає механізм державного управління, його основні елементи.
4. Опишіть функції державного управління, їх систему та подайте класифікація.
5. Опишіть поняття, основні ознаки та види органів державної влади.
6. У чому полягає суть теорії державного управління.
7. Суб'єкти, об'єкти та рівні державного управління.
8. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи державного управління.
9. Зазначте цілі державного управління.
10. Опишіть економічні методи державного управління та їх інструменти.
11. Зазначте правові методи державного управління.
12. Розкрийте суть соціально-психологічних та неформальних методів впливу.
13. Охарактеризуйте організаційну структуру державного управління.

14. У чому полягає суть державного управління інвестиційно-інноваційним розвитком економіки.
15. У чому полягає суть державного управління фінансовою сферою.
16. У чому полягає суть державного управління інтеграцією країни у міжнародний торговий простір.
17. У чому полягає суть державного управління ринком праці.
18. Охарактеризуйте державне управління соціальною сферою.
19. Охарактеризуйте законодавчу владу в системі державного управління.
20. Охарактеризуйте виконавчу владу в системі державного управління.
21. Охарактеризуйте судову владу в системі державного управління.
22. Поясніть поняття та основні принципи регіонального управління.
23. Охарактеризуйте основні теоретичні концепції місцевого самоврядування, їх вплив на практику державотворення в Україні.
24. У чому полягає суть механізму реалізації регіональної політики держави.
25. Дайте характеристику Інституту Президента та державного управління.
26. Дайте характеристику Верховній Раді та державному управлінні.
27. Дайте характеристику центральним органам виконавчої влади у системі державного управління.
28. Зазначте повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій.
29. У чому полягає суть державної політики у сфері місцевого самоврядування в Україні.
30. У чому полягає суть органів державної влади як об'єкта організації.
31. Методи прийняття рішень у державному управлінні.
32. Риси, функції, види державної служби в Україні.
33. Державна кадрова політика.
34. Бюрократія у державному управлінні.
35. Чинники та критерії ефективності державного управління.
36. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.
37. У чому полягає суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні.
38. Зазначте взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування з органами служби безпеки України.
39. Визначте взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування з органами прокуратури України.
40. Визначте взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ України.
41. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами
42. Організаційна структура державного управління та її види
43. Використання зарубіжного досвіду державного управління у вітчизняній практиці.
44. У чому полягає суть державного управління соціальною сферою

45. У чому полягає суть державного управління в адміністративно-політичній сфері
46. У чому полягає суть державного управління у сфері культури та ідеології
47. Охарактеризуйте законодавчу владу та зазначте її функції
48. Яка роль виконавчої влади в державному управлінні?
49. Яка роль судової влади у системі державного управління
50. Сутність і види суспільного контролю за владою
51. Сутність та специфіка регіонального управління
52. Основні напрями регіонального управління
53. Регіональне управління та місцеве самоврядування
54. Зазначте роль центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) у системі державного управління
55. Зазначте роль Кабінету Міністрів України як вищого органу виконавчої влади
56. Яка роль міністерств, комітетів та інших центральних органів виконавчої влади?
57. Яка роль територіальних органів в системі центральних органів виконавчої влади?
58. Охарактеризуйте історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні
59. У чому полягає сутність і особливості менеджменту органу державної влади, регламент його діяльності
60. Охарактеризуйте державну службу: функції, принципи та види організації
61. У чому полягає суть та основні напрями адміністративної реформи в Україні.